

V BEOGRADU ZASEDA V. KONGRES SOCIALISTIČNE ZVEZE JUGOSLAVIJE

Mogočna manifestacija enotnosti in moči

V ponedeljek se je začel v Beogradu V. kongres SZDLJ. Prisostvuje mu 1658 delegatov, ki zastopajo šest in pol milijona članov, ter mnogi gosti, med katerimi predstavniki nad 40 političnih strank in gibanj sveta.

Kongres je otvoril predsednik Tito, ki je po pozdravih in izvolitvi organov kongresa prebral referat o graditvi socializma ter

ne samo ostvarili naglo akumulacijo, marveč tudi v tiste, za katere imamo tudi surovine v državi; drugič, investicije v tiste objekte, katerih proizvodi bodo najlaže našli trg ne samo v naši državi, marveč tudi v tujini; tretjič, vskladiti investicije in proizvodnjo z mednarodnim tržiščem, oziroma uvažati, da bi lahko izvažali. Potemtakem ni treba težiti k avtarkičnemu investiranju za proizvodnjo vsega in kdo ve česa, kajti naše razvito gospodarstvo že zdaj teži za čedalje tesnejšim povezovanjem z mednarodno ekonomiko.

Izvajanje tovariša Tita so vsi delegati in gosti burno pozdravili. Govor so več ali manj prenesle vse agencije sveta in mu dale široko publiciteto. Kongres je v nadaljevanju sprejel spremembo statuta in pomembne sklepe za nadaljnje delo organizacije. Govorili so številni delegati; med njimi je bil deležen posebne pozornosti govor generalnega sekretarja SZDLJ Edvarda Kardelja o nekaterih posebnostih gospodarskega razvoja in gibalnih sil te ekonomike Jugoslavije.

Kongres so pozdravili tudi vsi prisotni predstavniki tujih političnih strank in gibanj, beograjski pionirji in mladi brigadirji s Ceste bratstva in enotnosti. Ob

zaključku bo danes kongres izvolil nov zvezni in nadzorni odbor SZDLJ.

LETOS SE VEČ PRIREDITEV

Turistično društvo Portorož si prizadeva vsako leto z večjimi izkušnjami organizirati v času turistične sezone vrsto kvalitetnih prireditev, ki naj dopolnijo možnosti za razvedrilo gostov. Medtem, ko je še leta 1958 organiziralo društvo samo 3 prireditve, je lani poskrbelo že za 11 raznih prireditev, letošnji program pa predvideva skupno skoraj 60 prireditev od maja do oktobra. V te prireditve so vključene tudi tiste, ki jih bo organiziral v Portorožu zavod »Primorske prireditve«.

vlogi in nalogah SZDL. Tovariš Tito je v svojem izčrpnem poročilu podrobno obdelal razvojno pot, vlogo in naloge naše najbolj množične politične organizacije pri graditvi socializma v naši deželi. Orisal je gospodarski vzpon Jugoslavije in spremembe, ki so s tem v zvezi nastale in še nastajajo v državi. Nakazal je naloge, ki zdaj stoje pred nami v nadaljnjem obdobju graditve vedno lepšega življenja, vedno boljših pogojev in razmer za vse delovno ljudstvo Jugoslavije.

Dobršen del svojega poročila je predsednik Tito namenil zunanjepolitičnim vprašanjem in razmeram v današnjem svetu. Pri tem je kritično obdelal vsa nasprotja in analiziral pojave in odnose med narodi in državami vseh kontinentov. S tem v zvezi je dejal:

»Čeprav počasi, se položaj v svetu vendarle postopno razvija v smeri popuščanja napetosti. To je predvsem rezultat boja socialističnih in drugih naprednih sil, to je rezultat boja in okrepitev zavesti ogromne večine človeštva, ki vztrajno deluje, da bi bili tudi nasprotniki mirnega razvoja na svetu prisiljeni odpovedati se sili in ubrati pot mirnega sporazumevanja. Ta proces ne bo tako preprost in hiter. Potrebno bo, da sile miru prispevajo še več naporov, da bi bil zagotovljen trajen mir.«

Ko je govoril o osnovah naše nadaljnje izgradnje, je tovariš Tito dejal:

»Naša sedanja in nadaljnja gospodarska politika mora temeljiti na naslednjih osnovah: prvič, investicije v tiste objekte, ki bodo

Praznik postojnske občine

Postojnska komuna bo tudi letos nadvse dostojno - roslavila 23. april — svoj občinski praznik v spomin na znano partizansko akcijo v Postojnski jami. Na ta dan pred šestnajstimi leti je minerski vod XXX. divizije zažgal Nemcem okrog 20 ton bencina, ki so ga imeli vskladiščene v jami.

Za letošnje praznovanje so predvidene razne kulturno-umetniške, zabavne in športne prireditve. Na sam praznik, to je v soboto zjutraj, bo Postojncane prebudila budnica, nato bo slovesna seja občinskega ljudskega odbora. Popoldne si bodo lahko občani brezplačno ogledali Postojnsko jamo

NOGOMET V POSTOJNI

Minuli teden je bila v Postojni prijateljska nogometna tekma med srednješolskim prvakom Primorske — reprezentanco postojnske gimnazije in med slušatelji Vajenske šole. Zmagali so boljši gimnazijci z rezultatom 3:0 (0:0). Srečanje je odlično sodil prof. Likar.

in vodiči jih bodo seznanili s potekom partizanske akcije kakor tudi z zamisljivo o krožni progri in preureditvi jame. V večernih urah bo v Jamski restavraciji akademija, ki jo bo zaključil družabni večer.

KOPRSKI SREDNJEŠOLCI v čast V. kongresa SZDLJ

Dijaki vseh koprskih srednjih šol so sklenili, da bodo počastili V. kongres SZDLJ z vrsto delovnih akcij v okoliških kmetijskih zadrugah in socialističnih ekonomijah.

120 dijakov koprške gimnazije se je s svojimi predavatelji udeležilo že v torek spomladanskih del v KZ Bertoki, in KZ Koper in v koprskem kmetijskem kombinatu. Pod vodstvom kmetijskih strokovnjakov so koprski gimnazijci in predavatelji, med njimi je bil tudi direktor Peter Martinc, sadili vinsko trto, večjo površino vinograda so okopali, razen tega so sadili tudi krompir in sadike solate.

OB JUBILEJNEM DNEVU ŽELEZNIČARJEV

Enaintrideset odlikovancev

Minulo soboto je bila pri predsedniku OLO Koper Albinu Dujcu prisrčna slovesnost: povabil je k sebi vseh 31 železničarjev, ki so bili ob letošnjem jubilejnem Dnevu železničarjev odlikovani za svojo dolgoletno službo in predano delo, ter jim izročil odlikovanja, s katerimi je socialistična domovina dala tem ljudem najvišje priznanje.

Odlikovani so bili:

z Redom dela I. stopnje Janez PRIMAR, strojevodja iz Divače;
z Redom dela II. stopnje Vjekoslav JUGOVAC, Ivan KLARER in Ciril PIŠLJAR iz Divače ter Ivan LUKEŽIČ iz Postojne;

z Redom dela III. stopnje Stane BROVINSKY, Anton ČEČ, Jože PEČAR in Jožef SILA iz Divače; Ivan KOVŠCA, Avgust

ČLOVEK IN BOREC

Vladimir Iljič Lenin

gocene žrtve priborili svobodo, v kateri se danes — zavedajoč se njegovih zaslug — globoko klanjamo spominu velikega pokojnika.

Dne 22. aprila leta 1870 je bil rojen Vladimir Iljič Lenin, ki mu je bilo namenjeno, da je postal voditelj ruskega proletariata, teoretik delavskega razreda in tvorec prve socialistične države na svetu. Vse svoje bogato življenje je posvetil boju za stvar delavskega razreda ter je v tem boju tudi zgorel. Z neuničljivo, gigantiko energijo in voljo je uresničeval teoretične zasnove dialektike, dalje razvijal nauk Marksa in Engelsa, nauk zgodovinske nužnosti napredka in razvoja družbe ter v praksi pripravil ruski proletarijat in kmečke množice na veliko revolucijo, ki je leta 1917 prinesla osebno svobodo zatiranim delavskim in kmečkim množicam velike carske Rusije. Oktobrsko revolucijo so delavske množice izbojevale prav pod njegovim neposrednim vodstvom ter njene velike pridobitve tudi ubranile pred zunanjo intervencijo združenih sil reakcije.

Na živem nauku Marxa in Engelsa je Lenin gradil naprej teorijo materialnih sil in razvoja družbe z delavskim razredom na čelu ter to teorijo tudi uresničeval v praksi. Velika škoda je, da je mnogo prekmalu omahnil v boju, ki je zaradi tega pretrpel ogromno škodo. Razvoj družbe je zato zaostal, ker so se pojavile v vodstvu sile, pred katerimi je Lenin še za življenja svaril borbene delavske množice.

Zivljenja pa ni moč zaustaviti in čas nosi s seboj neizprosni razvoj. Leninov nauk in njegove ogromne izkušnje pa so pripomogle tudi nam in vsemu svetovnemu proletariatu v boju za svoje pravice. Leninove postavke in učenje smo mi razvili naprej, izhajajoč iz naše lastne stvarnosti. Z njegovimi gesli smo si za dragocene žrtve priborili svobodo, v kateri se danes — zavedajoč se njegovih zaslug — globoko klanjamo spominu velikega pokojnika.

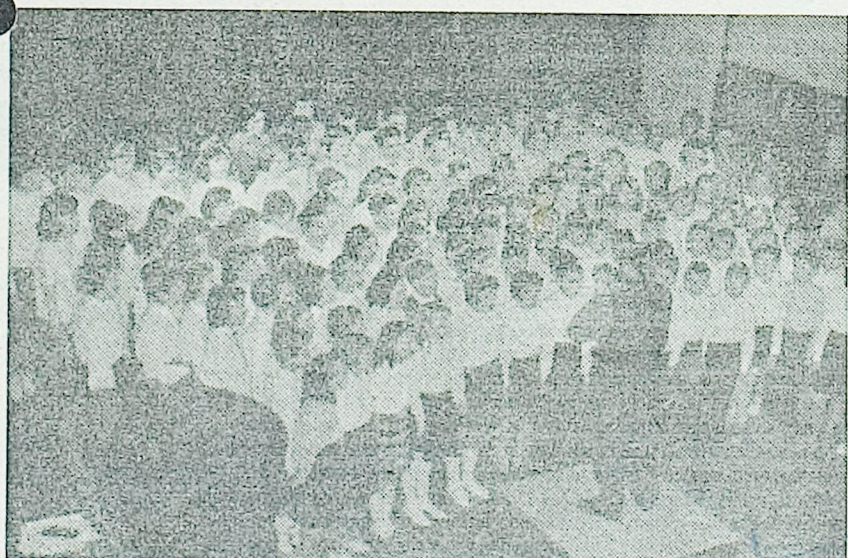
Pristanišče Koper preseglo polletni plan

Za letošnje leto predvideva načrt tovarnega prometa 120.000 ton izkrcanega in naloženega blaga v vseh treh pristaniščih Slovenskega Primorja, v katerih opravljajo pristaniške manipulacije podjetje »Pristanišče Koper«. Podjetje »Pristanišče Koper« pa je

že do 15. aprila t. l. pretovorilo nič manj kot 65.544 ton blaga in s tem v pičlih treh mesecih in pol preseglo polovico letnega prometa. Večji del tega prometa je šel prek novega koprškega pristanišča. Od Novega leta do konca marca je v njem vrglo sidra 46 domačih in tujih prekoceanjskih ladij. Razen ladij v svobodni plovi pa so začele pristajati s 1. aprilom tudi ladje podjetja »Jadrolinija« z Reke, ki vzdržujejo redne potniške in potniško-tovorne zveze med našimi in sredozemskimi pristanišči. Zaradi naraščajočega prometa linijske obalne in prekoceanjske plovbe ter ladij v svobodni plovi lahko pričakujemo, da bo tovarni promet v pristanišču tudi v bodoče tako naraščal kakor v prvih treh mesecih letošnjega leta. Letošnji načrt tovarnega prometa bo vsekakor dosežen, to je razvidno že

iz dosedanjega prometa, vprašanje je le, za koliko bo ob koncu leta ta načrt presežen.

Tako nagli porast prometa v koprskem pristanišču upravičuje zahtevo po nadaljnji graditvi operativne obale. Zvedeli smo, da je bila 5. t. m. licitacija za prevzem gradbenih del II. podetape operativne obale v novem pristanišču. Gradbena dela za zgraditev nadaljnjih 135 metrov operativne obale je prevzelo GIP Gradis, ki je že začelo s pripravljalnimi deli. Tako lahko upamo, da bo do konca letošnjega leta operativna obala dolga skoraj 300 m. Z zgraditvijo kompleksa tranzitnih pristanišč in nabavo pristaniških žerjavov bo z novo operativno obalo ustvarjena solidna osnova za kvalitetno delo, za nadaljnji razvoj pristanišča in z njim vsega Kopra kot pristaniškega mesta.

Najštevilnejši mladinski pevski zbor na vseh občinskih revijah koprškega okraja v preteklih dneh je bil 130-članski mladinski zbor Osnovne šole Janka Premra-Vojka iz Kopra. Zbor vodi Stanko Tavželj. Mladi pevci bodo nastopili tudi na okrajni reviji prihodnje nedelje. Več o revijah preberite na 5. str.

S slavnostne podelitve visokih odlikovanj našim železničarjem minulo soboto na sedežu okrajnega ljudskega odbora v Kopru: na gornji sliki predsednik OLO Albin Dujc med pozdravnim nagovorom svojih gostov-železničarjev iz vsega koprškega okraja, na spodnji sliki pa je odlikovaneec z Redom dela I. stopnje strojevodja iz Divače Janez PRIMAR po prejemu tega zares visokega odlikovanja

KOPRSKA MDB UDARNA!

Ob zaključku redakcije smo prejeli iz naselja Lipovica razveseljujo vest, da je Glavni štab MDB imenoval koprsko MDB »Tone Tomšič«, ki dela na tem odseku avtomobilske ceste, za udarno. Čestitamo!

Neprijetnosti okrog proge Umag-Koper-Trst

Vsi, zlasti pa potniki na navedeni relaciji, so z velikim veseljem in olajšanjem sprejeli vest, da bo »Jadrolinija« s 1. aprilom t. l. ponovno uvedla dolgo pričakovano pomorsko potniško progo po določbah Videmskega sporazuma Umag—Koper—Trst. Večina taktik ni verjela, da bo navedena proga uvedena, saj 1. aprila navadno ni res, kar govorimo. Vendar je bilo res. Toda po prvem navdušenju je kaj kmalu nastopilo razočaranje.

Plovni red na navedeni progi je sestavljen tako, da ne zadovoljuje zahtev potnikov oziroma prometa na tej relaciji. Motorna ladja »Trogira«, ki je sicer ena izmed najmodernejših svojega tipa na Jadranu, odpelje iz Umaga ob 4.30 in dospe v Trst ob 8.15. Po plovnem redu ima postanke v Portorožu, Piranu, Izoli in Kopru (1 uro!). Iz Trsta se vrača ob 17. uri in dospe v Koper ob 17.45, nakar odpelje ob 18.45 po isti poti nazaj v Umag. Ta plovni red, zlasti povratek iz Trsta ob 17. uri, nikakor ne ustreza dejanskim potrebam potnikov, saj vemo, da popoldansko življenje v Trstu zaživi prav ob odhodu navedene ladje. Največja gneča na mejnem prehodu v Škofijah pa je prav zvečer med 19. in 20. uro, ko se zadnji avtobusi drug za drugim vračajo iz Trsta k nam.

Tudi na progi Koper—Piran ob 18.45 ni velikega prometa, dočim je največji naval potnikov v tej smeri med 14. in 15. uro, ko ni nobene ladijske zveze. Prav tako nimamo nobene ladijske zveze iz Kopra v Trst med 15. in 15.30, ko je vsak dan veliko število potnikov, ki se gnetejo v avtobusih. Ladijska zveza ob 16. (stari parnik »San Marco d. Rosandra«) se potniki za Trst neradi poslužujejo, ker je parnik zelo počasen ter ustavi tudi v Miljah, tako da prispe v Trst ob 17.30.

Za izboljšanje zvez na relaciji Piran—Koper—Trst bi bilo nujno v okviru obstoječih kapacitet uvesti takoj dve vožnji dnevno v obe smeri. Seveda, na ta način ne bi bilo zadoščeno vsem potrebam,

IZ DELA ZVVI V POSTOJNI

V ponedeljek dopoldne je bila v Postojni V. redna konferenca Občinskega odbora ZVVI, ki ima v Postojni 494 članov. V razpravi so največ obravnavali reševanje stanovanjske stiske, sodelovanje invalidov pri socializaciji vasi, pri skrbi za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja, sodelovanje z ostalimi organizacijami ter vzpostavitev najtesnejših stikov s tovariši iz Sežane in Il. Bistrice. Ob zaključku so izvolili nov 19-članski upravni odbor in 3-članski nadzorni odbor. I. V.

ker bi bilo potem nujno imeti vsaj dva plovna objekta, ki bi morala biti znatno hitrejša od »Trogira«. Z eno ladjo bi se dalo doseči naslednje: odhod iz Umaga ob 5.20, pristanek v Piranu in Izoli, prihod v Koper ob 6.55, odhod iz Kopra ob 7.45, prihod v Trst ob 8.30, odhod iz Trsta ob 12.50, prihod v Koper ob 13.35, odhod iz Kopra ob 14.10, odhod iz Pirana nazaj v Koper ob 14.50, prihod v Koper ob 15.25 in odhod iz Kopra v Trst ob 15.35. Iz Trsta bi ladja odpeljala ob 19.30 ali 20. zvečer v Koper, nakar bi nadaljevala vožnjo do Umaga. Na ta način bi navedena proga vsaj do določene mere zadostila prometu, ki je nastal po določbah Videmskega sporazuma, in do določene mere tudi razbremenila notranji promet na najbolj frekventirani relaciji. Končno je nuj-

no tudi urediti vprašanje četrtka, ko naša ladja ne obratuje. Pred očmi moramo imeti dejstvo, da italijanska ladja po določbah Videmskega sporazuma obratuje redno vsak dan in doslej ni znano, da bi zaradi vremenskih razmer kdaj izostala, razen takrat, ko so v Trstu pomorščaki stavkali.

Kakor rečeno, z enim plovnim objektom se vprašanje potniškega prometa na relaciji od Pirana do Trsta ne da zadovoljivo urediti, dalo bi pa se z dobro voljo doseči vsaj delno olajšanje pri preobremenjenem cestnem prometu v jutranjih in popoldanskih konicah v smeri proti Trstu in Piranu ter v večerni konici na povratku iz Trsta. Prepričani smo, da se bodo odločujoči krogi potrudili izboljšati promet po morju v okviru danih možnosti.

S španske m/l »Torres de Cuartere« izkrcavajo pomaranče

KOMUNISTI ŽIVILSKEGA KOMBINATA DELAMARIS NA SVOJI II. KONFERENCI ZK

Dosledno po poti socialistične izgradnje

Konec preteklega tedna so imeli komunisti kombinata konzervne industrije Delamaris v Izoli, ki ima s svojimi 157 člani ZK najmočnejšo osnovno organizacijo, letno konferenco. Konferenca sta se udeležila tudi člana sekretariata OK ZKS Koper Albin Duje in inž. Peter Aljančič ter sekretar občinskega komiteja ZKS Izola Jože Buh-Borut.

Skrbno pripravljeno poročilo sekretarja tovarniškega komiteja Tihomila Javorška je zagotovilo konferenci izrazit delovni značaj, ter je ob analitični oceni dela, vloge in novih nalog organizacije ZK vsebovalo predvsem gospodarski pregled in uspehe podjetja v minulem razdobju. Zdržištev sorodnih podjetij v kombinatu pa je pomenilo tudi razdobje krepkega dela za organe delavskega samoupravljanja, za vodstvo podjetja, sindikat, mladino itd. Zahvaljujoč skupnim naporom je vsem tem organom uspelo v dobri meri vskladiti delo podjetja v enotni gospodarski činitelj z ustreznimi organizacijskimi oblikami, brez česar kombinat ne bi zmožl obsežnih planskih nalog in količinske proizvodnje, ki je v stalnem porastu. Sicer pa gre zahvala celotnemu kolektivu, da lahko podjetje kljub delikatnemu položaju ribje predelovalne industrije nenehno in smelo uvaja v svoj že doslej bogat asortiman izdelkov še nove proizvode.

Številke o izvršitvi plana v I. tromesečju letos zgovorno ilustrirajo gornjo trditev, saj je znašala količinska proizvodnja v tem razdobju

2.183 ton, kar znaša 28 odstotkov celotnega letnega plana. V primerjavi z izvršenim planom za isto razdobje preteklega leta je to za celih 1110 ton več. Temu odgovarjajoča je tudi realizacija, ki se je v letošnjem prvem četrtletju približala vsoti 900 milijonov dinarjev, medtem ko je za isto razdobje lani znašala le 721 milijonov.

Nedvomno je to zelo lep gospodarski uspeh podjetja in najbolj učinkovito merilo za ocenjevanje dela organov delavskega samoupravljanja, vodstva podjetja ter predvsem partijske organizacije, ki je budno spremljala delo teh organov ter sproti opozarjala na pomanjkljivosti, ki bi lahko škodovala vlogi teh organov ter razvoju in krepitvi upravljanja.

Povsem razumljivo je, da večina pobud za še hitrejšo uveljavljanje novih gospodarskih načel in s tem neločljivo povezanega nagrajevanja po učinku, izhaja iz celotnega kolektiva kot neposrednega upravljalca. To dokazuje tudi sestav delavskega sveta, v katerem je od 45 članov zastopanih kar 38 delavcev, med temi 15 žena. Škoda le, da je v posameznih obratih preloženih podjetij prišlo do nekaterih lokalističnih teženj. Organizacija ZK je proti vsem takim in podobnim pojavom nastopila z vso ostrino. Na konferenci pa so grajali tudi pojav nedosednega tolmačenja sklepov DS in UO. To pomanjkljivost so sicer nadomestili z uvedbo biltena, vendar bi kljub obsežnosti podjetja morali dati prednost neposrednemu obveščanju, ker bo le na ta način v

vseh sklepih teh organov zastopano mnenje celotnega kolektiva. Skoraj neodpustno pa je, da je od 68 odstotkov žena, ki ga tvorijo v razmerju z moškimi, zastopanih v družbenih organih podjetja samo 33 odstotkov tovarišic. V nekaterih drugih organih ali komisijah pa je ta odstotek še nižji.

Sistem nagrajevanja po učinku uvajajo v Delamarisu resda nekoliko počasni, vendar obstoje za to objektivni razlogi. Najprej naj navedemo pomanjkanje surovin v prvem in drugem tromesečju lani, zaradi česar so bili prisiljeni zaposliti delovno silo na predelavi ribe v drugih oddelkih, za katere ta delovna sila ni bila strokovno usposobljena in je niso mogli vključiti v nov sistem nagrajevanja; nemalo pa je vplival na uspešnejše uvajanje nagrajevanja po delu neenoten sistem nekaterih faz tehnološkega procesa dela v nedavno združenih podjetjih. Te okoliščine in tudi različen sistem plač v prejšnjih podjetjih so bili torej glavna ovira in nagrajevanje po učinku so lahko razširili šele po uvedbi enotnega tarifnega pravilnika, ki je bil sprejet julija 1959. leta. V tem razdobju je tarifna komisija rešila vrsto vprašanj in uspešno prilagajala nov sistem nagrajevanja sedanjim organizacijskim oblikam. Zato ni primer, da je bilo v prvem letošnjem tromesečju nagrajevanje po učinku 37 odstotkov delavcev; odstotek kompleksno nagrajevanih pa se je ob upoštevanju ostalih kriterijev nagrajevanja povzpelo na 88 odstotkov. Na konferenci pa so grajali nezainteresiranost nekaterih vodij oddelkov, ki zaradi premale razgledanosti precej ovirajo uvajanje novih metod nagrajevanja. Pač pa so izrekli pohvalo komisiji za norme in tarifni komisiji, medtem ko se stanovanjska komisija iz objektivnih razlogov sploh ni uveljavila.

Iz obsežne razprave velja omeniti tudi prizadevanje članov ZK, da bi uredili za otroke številnih zaposlenih mater dnevno zavetišče. Predlog je povsem utemeljen, saj nekatere matere puščajo otroke v času zaposlitve brez nadzorstva doma in jim zaradi tega ne morejo nuditi niti redne prehrane.

V imenu OK ZKS Koper je pozdravil prisotne tovariš Albin Duje, čl. sekretariata OK. Povalno se je razil o načinu obravnavanja vseh vprašanj podjetja, ki je vsebovalo tudi precej kritičnih ocen. Tovariš Duje je med ostalim priporočil še doslednejše uvajanje novega sistema nagrajevanja ter pristavil, da je prav tukaj iskati neizkoriščene gospodarske rezerve. Kar zadeva izvajanje planskih nalog meni, da je kombinat Delamaris na pravi poti in uspešno tekmuje z vsemi delovnimi kolektivi v našem okraju. Fizični obseg proizvodnje v industriji, ki je letos večji za 44 odstotkov v primerjavi s preteklim letom, povsod dobro izpolnjuje in zato je ni bojzani, da v to važni veji našega gospodarstva ne izpolnili petletni nalog v štirih letih ali še prej, je dejal med ostalim tov. Duje. (bb)

Obsojen razgrajač z onkraj meje

Minulo nedeljo je bil med drugimi gosti v gostilni Sosič v Strunjanu tudi Italo Kozlovič iz Trsta, zidar po poklicu, italijanski državljan, sicer pa po rodu iz Novi grada v Istri. Kaže, da mu ni preveč mar naše gostoljubnosti, ker je začel okrog devete ure zvečer izzivati ljudi v lokalno. Začel se je usajati nad našim državljanom J. P. in njegovo slovensko družbo, ki mu — kdo ve zakaj — ni bila povšeči. Izzival je goste, da imajo prazne steklenice — ker so pač Slovenci kapitalisti brez denarja in naj zato gredo z njim v Trst, kjer jih bo že on pogostil. V svoji objestni srboritosti se je celo dejansko lotil omenjenega J. P. in mu zviljal roko, končno pa ga je s komolcem sunil v želodec. Pri tem je vse skupaj zmerjal s »ščavi«.

stom«, naj svojo črno vzgojo pustijo za mejo, kadar se namenijo k nam na obisk.

ROKOMETNI TURNIR V POSTOJNI

Minuli teden je priredil Vzgojni zavod v Planini mladinski rokometni turnir, na katerem so sodelovala moštva postojnske gimnazije, Gozdarske srednje šole iz Postojne in prireditelj turnirja. Zmagala je Gozdarska srednja šola. Na drugem mestu je moštvo postojnske gimnazije, na tretjem pa Vzgojni zavod.

O pregradi HE OSP - HE Koper

V zadnji številki smo opisali zajezitveno jezero HE Osp ali z drugim imenom HE Koper, kakor jo začenjajo čedalje pogosteje imenovati. Zato jo bomo tudi mi začeli imenovati s tem imenom.

Danes se bomo pomudili pri objektu, ki ustvarja naše novo

jezero, pri pregradi, ki bo stala nad Gornjimi Vremami.

Pregrada leži v srednje eocenskem flišu, v katerem prevladujejo peščenjaki nad laporji. Vodotesnost je zagotovljena, kar je tudi bilo ugotovljeno s preiskavami vodopropustnosti. Pregrada je v srednjem delu betonska, tipa

dimo pregrado tipa Noetzli mnogo hitreje kakor ostali dve.

Celotna dolžina pregrade je 476 metrov. Srednji del tipe Noetzli je 288 metrov dolg. V tlorisu pregrade, ki je bil objavljen v zadnji številki našega časopisa, je lepo razviden po svoji členkasti strukturi. Današnja skica prikazuje prečni presek skozi to pregrado in, kakor vidimo, je v sredini votla. Jasno je, da pri tem obilo materiala (betona) prihranimo s težnostno betonsko. Tako pregrado je sicer teže izdelati, toda končna cena je nižja, kakor je razvidno iz zgornje primerjave stroškov. Vsekakor je to zelo dognana konstrukcija, ki bo svojim projektantom in tistim, ki jo bodo gradili, lahko v ponos.

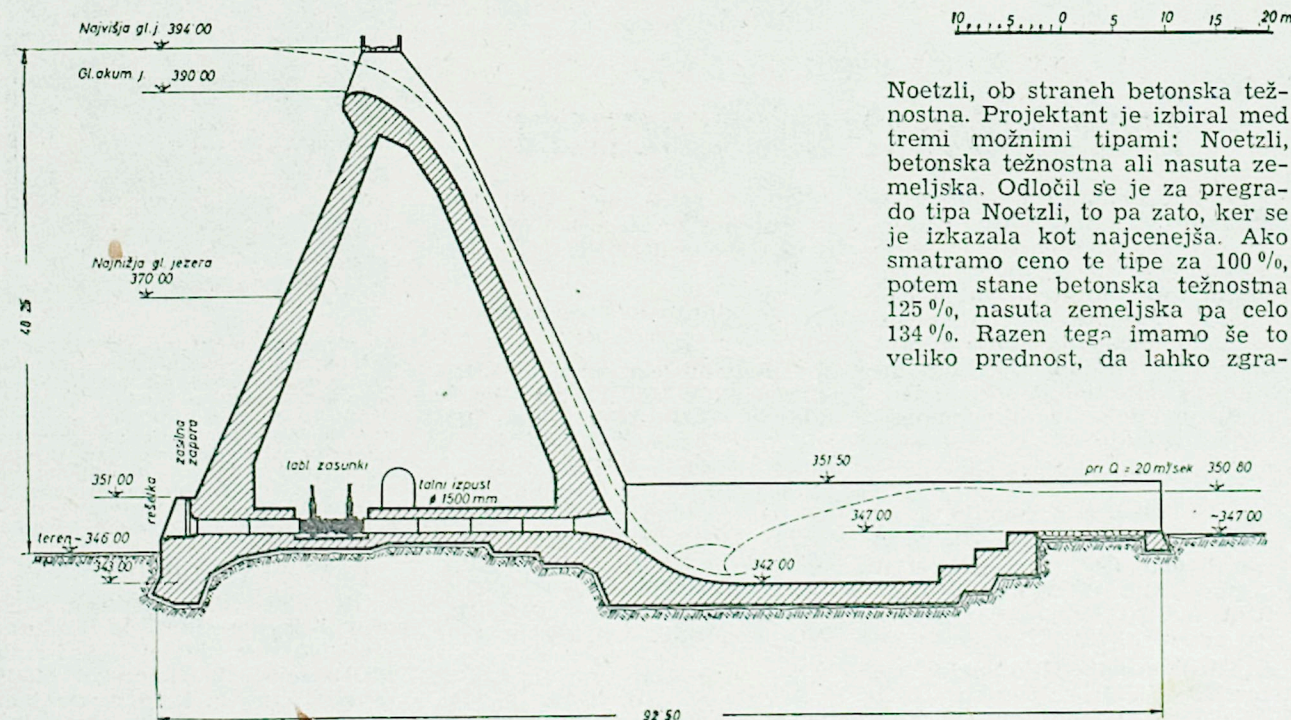
Največja višina pregrade je 46 metrov in 75 cm nad terenom. Posamezni členi so na vodni strani (proti vodi) 18 metrov, na zračni strani (nizvodno) pa 12 metrov široki. Za odvajanje zadnjih omenjenih visokih voda je predviden pretok dolžine 3 x 16 = 48 metrov. Pretok obsega tri člene pregrade. Ti členi so na zračni strani zaprti in tvorijo preliv, ki prehaja v podslapje 48 m širine, 46 m dolžine in 9,5 m globine. V prejšnji in današnji skici sta preliv in podslapje lepo razvidna. Za pomoč pri odvajanju visokih voda in za praznjenje ter izplakovanje zbirnega bazena so predvideni trije talni izpusti premera 1,5 m, ki so prav tako razvidni na obeh skicah.

Pregrado Noetzli povezuje proti bregovom betonska težnostna pregrada. Na eni strani je dolga 136 metrov, na drugi strani pa 52 m.

Po kroni pregrade in preko preлива je speljana pot širine 4 m.

HE OSP

PREČNI REZ SKOZI TALNI IZPUST

Noetzli, ob straneh betonska težnostna. Projektant je izbiral med tremi možnimi tipami: Noetzli, betonska težnostna ali nasuta zemeljska. Odločil se je za pregrado tipa Noetzli, to pa zato, ker se je izkazala kot najcenejša. Ako smatramo ceno te tipe za 100%, potem stane betonska težnostna 125%, nasuta zemeljska pa celo 134%. Razen tega imamo še to veliko prednost, da lahko zgra-

V neboj vestah

DAMASK: Sirska zveza za pomorski promet je sporočila, da bodo arabski delavci bojkotirali iztovarjanje in natovarjanje ameriških tovornih ladij, ki bodo pripule v Latakijo zato, ker so v New Yorku bojkotirali ladjo ZAR zaradi spora glede plovbe po Suškem prekopu.

BUENOS AIRES: Predstavniki sindikata argentinske industrije za predelavo mesa je sporočil, da bodo delavci nadaljevali stavko, ki že traja več kot mesec dni vse dotlej, dokler ne bo policija izpuščila iz zapora enega izmed delavskih predstavnikov. Vzrok tej stavki je bil odpust 7 tisoč delavcev.

MOSKVA: Hruščev bo obiskal Avstrijo julija ali avgusta.

AMAN: Predstavniki časne alžirske vlade v Jordaniji Abdul Rahman Akum je pred dnevi izjavil, da se je doslej prijavilo v alžirsko osvobodilno vojsko že 200 Jordanskih prostovoljcev.

OB LETNI KONFERENCI OBČINSKEGA ODBORA ZVEZE BORCEV NOB V KOPRU

Vedno in povsod v prvih vrstah

Pretekli petek je bila v Kopru letna konferenca občinskega odbora Zveze borcev, na kateri je podal njegov dosedanji predsednik Pavle Korelc izčrpno poročilo o delu organizacije bivših borcev za preteklo razdobje. 28 krajevnih organizacij ZB občine Koper, v katerih je včlanjenih skoraj dva tisoč borcev, je zastopalo na občinski konferenci okrog 130 delegatov in gostov.

Po uvodnem zunanje in notranjepolitičnem pregledu, ki je vseboval tudi gospodarska vprašanja in v zvezi s tem naloge te organizacije pri izpolnjevanju planskih nalog, so bivši borci podali obračun svojega dela za razdobje med obema konferencama. Kljub ugotovitvi poročevalca, da dosedanji občinski odbor ZB

ni uspel izpolniti vseh sklepov lanskega leta, predvsem nekaterih nalog glede utrjevanja krajevnih organizacij, je iz obsežnega poročila vendarle bilo razvidno, da so bivši borci med najaktivnejšimi graditelji socializma in je ta vpliv občuten na vseh področjih gospodarske, politične in družbene dejavnosti v mestu in na vasi.

Težišče dela, ki so ga bivši borci izvajali v glavnem prek sedmih komisij, je bilo v preteklem obdobju posvečeno predvsem spomeniški dejavnosti in urejanju vprašanj posebne delovne dobe za vse upravičence.

Spomeniška dejavnost in številne politične akcije borcev koprške občine so potekale lani predvsem v znamenju proslav 40-letnice KPJ. Postavitve veličastnih spomenikov v Marzagah in v Hrvojih ter odkritje vrste spominskih plošč predstavljajo zares veliko delo in tudi visoke denarne izdatke, saj so prispevali samo za oba omenjena spomenika več kot dva milijona dinarjev, upoštevati pa je treba ševeda tudi 3000 prostovoljnih delovnih ur prebivalstva ter materialno pomoč podjetij in ustanov. Pač pa je konferenca ponovno ostro grajala vse tiste krajevne organizacije ZB, ki slabo vzdržujejo te simbole žrtev in osvobodilnega boja.

Pohvalili so delo komisije za zgodovinsko dejavnost, medtem ko ima komisija za prošnje in pritožbe največ dela in tudi težav z vlogami za priznanje posebne delovne dobe. Od 156 takih vlog je bilo ugodno rešenih doslej 123, medtem ko je večina ostalih prošelj nepopolnih ali pa slabo utemeljenih.

Vestno je opravljala svoje delo tudi komisija za otroke padlih borcev, ki vodi evidenco o njihovem življenju in šolanju in jim določa denarne podpore. Ob organizaciji ZB deluje od preteklega leta sem tudi sekcija političnih zapornikov in internirancev, ki pa zaradi neaktiv-

nosti nekaterih članov odbora ni izpolnila svojih nalog. Nedvomno bo ta sekcija lahko v bodoče črpana gradivo iz posebne ankete, ki jo je razposlal vsem občinskim organizacijam glavni odbor ZB NOV Slovenije. Krajevne organizacije so dolžne to anketo dosledno umoštevati in vnesti vanjo podatke za slednjega bivšega borca ali interniranca na svojih terenih.

Iz lanskega leta ankete, ki ni bila najbolje izvedena, pa je razvidno, da ni bilo evidentiranih okrog 350 upravičencev, na konferenci pa so negativno ocenili tudi nizek odstotek članov organizacije ZB v Zvezi komunistov. Odstotek teh znaša namreč komaj 44 odstotkov, kar ne zadovoljuje.

Med sklepe bodočega dela so na občinski konferenci uvrstili več nalog, med katerimi velja posebej poudariti povečano skrb organizacije za izobraževanje članstva ter povečano skrb za gmojni položaj nekaterih borcev, njihovo zdravstveno stanje in stanovanjska vprašanja. (bb)

POGOVOR Z VOLIVCI

Iz Postojne poročajo, da so na zadnji občinski konferenci SZDL razpravljali tudi o potrebi ustanovitve klubov, ki naj bi predvsem na podeželju postali žarišča političnega in kulturnega dela. Zanimaja jih, kakšni so v tem smislu načrti. Odgovarja sekretar občinskega odbora SZDL Ivan Skrbec.

Občinski odbor SZDL meni, da je treba čimprej rešiti vprašanje prostorov za osnovne organizacije. Ti ne bi smeli biti samo neke vrste pisarna, ampak naj bi se v njih uredili klubi, kjer bi se shajali vsi prebivalci določenega kraja. V njih bi seveda poleg vsega drugega morali imeti dovolj časopisov, revij in knjig. Nekatero osnovno organizacijo so take prostore že našli. Zato upam, da bomo do prvega junija lahko uresničili ta sklep.

Drugo vprašanje so postavili prebivalci novega stanovanjskega naselja v Sežani. Pravijo, da je okolica tega najlepšega dela njihovega mesta še povsem neurejena in jih zanima, če bodo sredstva za potrebna ureditvena dela. Odgovor je pripravil Janko Valentič, predsednik ObLO Sežana.

Izgradnja novega naselja v Sežani je do danes toliko napredovala, da imamo tam 18 blokov s 93 stanovanji, gradimo pa še 5 blok, kjer bo 40 stanovanj. Povsem razumljivo je, da stanovanjce upravičeno skrbi, kdaj bodo uredili okolico naselja, torej ceste, ulice, javno razsvetljavo, otroška igrišča, parke in podobno.

Lani smo pripravili načrte, letos pa že uresničujemo prvo fazo, to je iz-

gradnja podolžnega cestišča v skupni dolžini 280 metrov. Za dela je na razpolago 12 milijonov dinarjev v občinskem skladu za komunalno ureditev mesta, investitorji morajo prispevati 10 odstotkov od celotne investicijske vrednosti za vsak novi objekt, kar bo znašalo nekaj čez štiri milijone dinarjev. Ostanek bo prispeval »Petrol«, ki bo gradil nove bencinske črpalke. Obenem bo urejena tudi javna razsvetljava. Posebej pa naj poudarim pobudo stanovanjske skupnosti, ki bo ob sodelovanju Socialistične zveze in podjetij uredila otroška igrišča.

V Hrpeljah in Kozini letos precej gradijo, posebno stanovanjske hiše. Zato volivca A. P. zanima, koliko bo novih stanovanj in kdo vse jih gradi. Odgovor je pripravil predsednik ObLO Hrpelje Anton Ovcarič.

Perspektivni petletni plan je predvidel v naši občini gradnjo 83 družinskih stanovanj. Vendar bomo to številko že letos znatno preseglili — dograjenih bo namreč 113 stanovanj s skupno površino skoraj 7.500 kvadratnih metrov in v skupni vrednosti 247 milijonov dinarjev. Ker poslušalec zanima podrobnosti, naj naštejem, kaj gradimo letos: Iplas iz Kopa 4 nova družinska stanovanja, 18 jih pa adaptira v Podgradu; Carinska uprava 12-stanovanjski blok na Kozini; Obmejno poverništvo 4-stanovanjski blok prav tako na Kozini; Jelka iz Kozine 4 stanovanja, tovarna TOD šeststanovanjski blok; Občinski ljudski odbor 4 stanovanja in DES Sežana 1 stanovanje v Podgradu.

VREME PRI DIVAČI

Odbor krajevne organizacije SZDL v Vremah je pred kratkim imenoval več komisij, ki jim je poveril razne stalne naloge. Na istem sestanku je razpravljal tudi o pripravah na praznovanje 1. maja, ki bo letos bolj živahno kakor običajno, ker se ga bodo udeležili tudi pionirji domače in sosednjih sol — Barke in Mislič — z raznimi tekmovanji.

Glede prostora, ki je organizaciji potreben za redno in nemoteno delo, je odbor mnenja, naj bi bil skupen s prostorom, ki ga bo dobilo prosvetno društvo. To je učilnica, ki bo s preselitvijo šole sproščena in bo lahko služila političnemu in kulturnemu življenju v Vremski dolini. —er

ŠTANJEL

O delu DPD »Svoboda« Štanjel je bilo v preteklih letih le malo slišati. Izkazalo pa se je tako, da se je društvo na razne načine trudilo, da bi zbralo sredstva, s katerimi naj bi uredilo nujne materialne probleme. To se mu je v določeni meri tudi posrečilo. Tako bodo kmalu zaključili dela za redno predvajanje filmov, lotili pa so se tudi pleskanja oken in vrat v dvorani. Istočasno se odvija tudi živahno delo pevskega zbora in dramske družine.

Prvi maj bodo v Štanjelu proslavili s kulturnim nastopom in z raznovrstnimi športnimi tekmovanji. Sodelovali bodo Svoboda, Partizan in šola. —er

Nakratko

IZ BEOGRADA DO ZAGREBA Z VLAKOM V ŠTIRIH URAH IN POL

Te dni smo dobili iz ZDA dvanajst železniških lokomotiv z dieslovimi motorji. Na poskusni vožnji je ena izmed njih prevzela progo od Beograda do Zagreba v štirih urah in 22 minutah, saj te lokomotive lahko dosežejo hitrost 120 km na uro.

POCENITEV PREMOGA

S 1. aprilom so nižje cene premoga in sleer: lignit je odšel za 20 odstotkov cenejši, medtem ko so druge vrste premoga cenejše za 5 do 15 odstotkov. Namen te pocenitve je, da bi potrošniki nabavljali premog tudi v poletnih mesecih, ko ga je dovolj na razpolago, in ne le v zimskih mesecih. Takrat je namreč največ težav s prevozi in dostavo na dom.

OZKOTRAČNI KINOPROJEKTOR TOVARNE ISKRA

Tovarna Iskra v Kranju bo v kratkem začela izdelovati ozkotračne kinoprojektore za 16 mm filmski trak. Izdeloval jih bo v koprodukciji s podjetjem Telekomunikacije iz Ljubljane tako, da bo uvedla proizvodnjo vseh prezimomehanskih delov novega projektorja, medtem ko bodo v Ljubljani izdelovali akustično opremo.

ŠTORJE PRI SEŽANI

Prosvetno društvo »Zorko Bekar« v Štorjah ureja svoje prostore. Gre predvsem za prostor, kjer bo knjižnica in čitalnica ter seje društvenih in družabnih organov, ki nimajo drugih prostorov. Če bo le dovolj sredstev, se bodo lotili še drugih potrebnih del v združenem domu, na primer pleskanja okenskih okvirov in stropa v dvorani. —er

Štirje obrati KGPZ Sežana

Na občnem zboru Kmetijske gospodarske poslovne zveze v Sežani, ki je bil minulo soboto, so med drugim razpravljali tudi o njenih štirih obratih, pri tem pa so delegati prišli do zanimivih zaključkov.

Obrat Mlekarna v Sežani je lanskoletno poslovanje zaključil z zadovoljivim uspehom. Kazein, maslo in lepila so šli dobro v promet, odkup mleka pa se je moral zmanjšati zaradi izvajanja uredbe o prepovedi klanja telet, deloma pa tudi zaradi pomanjkanja in podražitve krmil. Zato je lani sežanska mlekarna odkupila 1941 litrov manj mleka na dan, mlekarna v Podnanosu pa celo 2719 litrov. Zaradi tega je bil plan obrata dosežen v minulnem letu le z 91,5%, in ker je

bila povprečna odkupna cena mleka 23,46 dinarja, je bilo potrebno nekoliko dvigniti ceno drugim izdelkom.

Obrat Gruda ima sedaj le dve mesnici in klavnico v Sežani, mesnico v Brestovici pri Komnu in mesnico ter klavnico v Divači. Kljub pomanjkanju klavne živine v minulnem letu, zlasti telet, je podjetje tudi lani imelo dobiček in bo verjetno maja začelo graditi pitališče bekonov, ki bo veljalo okrog 15 milijonov dinarjev.

Obrat SUDEST, to je Sušilnica in destilarna v Gradišču nad Hrpeljami, se še vedno bori z začetnimi težavami. Je še v izgradnji in zato nima organa delavskega samoupravljanja. V pre-

teklosti je marsikdaj predla trda kljub temu, da je lani imel za 56% večji dohodek kot leta 1958. Po vsej verjetnosti je izvor vseh nevesočnosti v pomanjkanju komercialno-prodajne službe, saj so izdelki tega obrata kakovostni, vendar pa na tržišču premalo znani; zato se mu zaloge stalno večajo.

Zivinorejska ekonomija v Dolenji vasi je pravzaprav začela z delom šele januarja, ko je dobila zgradbo, živino in okrog 187 hektarov zemlje. S to zemljo pa ima težave, ker je razdrobljena po treh katastrskih občinah in jo je težko kolektivno obdelovati. Za popravilo hlevov ter za gradnjo silosov, gnojnikov, gnojničnih jam in senikov pa bo potrebnih 10 milijonov dinarjev takojšnjih investicij, saj mora ekonomija že to jesen prevzeti še 150 glav živine in spraviti 2300 stotov sena. Sedaj ima v hlevih 43 goved, večinoma plemenskih krav. Sčasoma bo ta ekonomija razširila svojo dejavnost tudi na območje Senožec, kjer so ji nekateri kmetje že ponudili svojo zemljo v odkup. —er

POMOČ V SILI

Kmetijska zadruga Bertoki je sklenila v kooperaciji urediti nov vinograd na Brijdi na Hrvatinih. Tam je bilo okrog 22 ha zapuščenih zemlji — nekaj last zasebnikov, nekaj pa optantov. Na tem kompleksu bo zadruga uredila zaključen vinograd žlahtne trte. Sklenila je pogodbe in že začela z delom. Po pogodbi da zadruga stroje in material za planiranje in rigolanje, cepljenke (trto), umetno gnojilo in poznejše armaturo (stebre in žico) ter vse strokovno vodstvo, medtem ko kooperanti prispevajo ročno delovno silo, hlevski gnoj in vprežno živino za prevoze ter trstiko.

Ker je bil že zadnji čas za sadikev trt, kooperanti pa zaradi pomanjkanja ročne delovne sile ne bi mogli pravočasno izpolniti svoje obveznosti, so priskočile na pomoč sindikalne podružnice nekaterih ustanov in zovodov, ki so blizu kmetijstvu. Tako je bilo minuli ponedeljek prvič na Brijdi nad 40 članov sindikalnih podružnic Okrajne zadružne zveze, Zadrugne hranilnice in posojilnice, Kmetijskega zavoda in uprave KZ Bertoki. Pridno so prišli za delo in posadili cel hrbet Brijde z žlahtnim trtovjem kabernetta. Bili so zelo zadovoljni z delom — tako udeleženci te prostovoljne delovne akcije, kot koristniki — in obljubili, da bodo še ponovili to delo.

S prostovoljne delovne akcije članov sindikata na Brijdi na Hrvatinih minuli ponedeljek popoldne

N A Š G O S P O D A R S K I K O M E N T A R

Vprašanje kreditov za proizvodnjo

V zadnjem času je čisto slišati, da podjetjem, zlasti industrijskim manjkajo obratna sredstva in da zato ne morejo izpolnjevati postavljenih nalog oziroma večati proizvodnje. Problem se pojavlja nekako nenadno, ker na drugi strani lahko opažamo po podatkih, ki jih nudijo banke, da obratna sredstva stalno rastejo in to v skladu z razvojem gospodarstva. Poleg tega kažejo tudi podatki, da se zlasti industrijska podjetja poslužujejo precej tujih in nerazporejenih sredstev.

V podrobnostih gledano so se letos dvignili obratni krediti do konca februarja v Sloveniji za skoro šest milijard, kar je v skladu z razvojem gospodarskih dejavnosti in tudi industrijske proizvodnje, ki se je povečala za nekaj nad 14%. Vsako nadaljnje povečanje kreditov bi škodljivo vplivalo na razvoj, saj se je po analizah Narodne banke izkazalo, da s temi sredstvi podjetja lahko krijejo svoje potrebe po obratnih sredstvih. Največji porast, to je nad 2 in pol milijarde sta pokazala trgovina in gostinstvo, kar je razumljivo, ker je bil dan poseben poudarek razvoja te go-

spodarske dejavnosti, da ne omenjamo kmetijstva. Pri pregledih posameznih podjetij ali gospodarskih vej s strani bank je razvidno, da torej ni prave podlage za trditev, da ni dovolj kreditov oziroma obratnih sredstev in da bi bila to ovira za nadaljnji razvoj tega ali onega podjetja. Kot je bilo na tem mestu že govora, je bilo celo dano navodilo za odobravanje obratnih sredstev, po katerem je treba podjetjem dati na razpolago dovolj sredstev za njihovo poslovanje. Krediti naj bodo tolikšni, da bodo pospeševali ne pa ovirali razvoj, vse seveda v okviru kreditne sposobnosti.

Tako je splošno stanje, v podrobnostih pa se kaže položaj še v drugačni luči in kjer je treba res iskati vzroke za trditev, da ni dovolj obratnih sredstev. Ti vzroki so v velikem medsebojnem kreditiranju, saj znašajo n. pr. koncem februarja terjatve od kupecv nad 103 milijarde; predkupe prejeti od kupcev skoro 14 milijard, predujmi dobaviteljem nekoliko več, obveznosti do dobaviteljev pa nad 61 milijard. Istočasno ugotavljajo pri gospo-

darskih sodiščih da z leta v leto naraščajo tožbe med podjetji zaradi neplačanih računov in da se večina teh sporov reši samo z izdajo plačilnega naloga. To pomeni, da podjetja ne polagajo mnogo na točno izpolnjevanje obveznosti ter da je za nje ugodneje, če se poslužujejo pri poslovanju tujih sredstev, ki jih vrnejo ali plačajo šele po tožbi prizadetega upnika.

Vsekakor je treba iskati vzroke sedanjega stanja, ki ga označujejo nekateri kot pomanjkanje kreditov, tudi v tem, to je finančni nedisciplini podjetij samih. Morda so bila v nekem pogledu razvajana zato, ker je bilo čisto laže priti do kredita pri banki, kot pa izterjati terjatve. Te sega jo pri nekaterih velikih podjetjih v stotine milijonov. Zato bo potrebno vprašanje o katerem je govora presojati tudi s te strani in šele potem ugotoviti razliko, ki jo je moči pokriti s krediti pri bankah. Na noben način namreč ne smemo dopustiti, da bi s povečano emisijo rušili vrednost naše valute.

v vsako Primorsko hišo

Dan železničarjev v Divači

Kolektivi železniških enot v Divači so 40. obletnico stavke jugoslovanskih železničarjev praznovali od 10. do 17. aprila. Do 15. aprila so priredili vrsto športnih tekmovanj med TVD »Partizan« Divača, žel. kolektivom v Divači, moštvom ljubljanske in novogoriške kurilnice ter železničarji iz Pulja in Postojne. V teh športnih tekmovanjih so se pomerili v odbojki, balinanju, streljanju z vojaško in zračno puško, v šahu in v ocenjevalnih voznih motoristov.

V Divači je v tem tednu gostoval tudi SKUD »Tine Rožanc« iz Ljubljane, ki je izvajal slovenske narodne pesmi in uprizoril veseligr »Dva ducata rdečih vrtnic«.

Svečana seja delavskih svetov kurilnice in postaje Divača pa je bila v petek, 15. t. m. Pred njenim začetkom je moški zbor DPD »Svoboda« Divača zapel nekaj partizanskih pesmi, nato pa so obudili spomin na stavko l. 1920 in na herojsko borbo železničarjev v NOB.

Zaključna proslava Dneva železničarjev v Divači je bila v nedeljo s slavnostno akademijo, na kateri so razdelili najboljšim tekmovalnim ekipam diplome in predhodni pokal.

Velja tudi omeniti, da je kolektiv kurilnice v Divači v počastitev 15. aprila uredil park in igrišče za odbojko in balinanje, za kar je prispeval 853 prostovoljnih delovnih ur, kolektiv postaje v Divači pa je uredil okolico svojih bivališč in postaje ter za to porabil 387 ur prostovoljnega dela. Razen tega so železničarji prispevali več kot 100 ur prostovoljnega dela za ureditev in popravilo dvorane v Zadrudnem domu in so tako tudi oni omogočili, da so v njej zopet javne prireditve.

Ljuboslav Škerjanec

DAN ŽELEZNIČARJEV V POSTOJNI

Tudi na Postojnem so organizirali več prireditev v počastitev 15. aprila — Dneva železničarjev in 40-letnice splošne stavke jugoslovanskih železničarjev in brodarjev. Osrednja proslava je bila v Postojni minuli petek s svečano sejo delavskih svetov železniške postaje, kurilnice ter podjetja za vzdrževanje proge. Ob tej priložnosti so bili nekateri najzaslužnejši železničarji odlikovani in pohvaljeni za nesebično delo v korist ljudstva. Po zasedanju so železničarji položili venec pred spomenik padlih za svobodo v Postojni. Zaključek proslav so bila športna tekmovanja in slavnostna akademija z bogatim kulturno-umetniškim sporedom.

V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

vedno več štipendirancev

Kadrovska komisija pri občinskem ljudskem odboru v Ilirski Bistrici je minuli teden predlagala, naj bi dva uslužbenca občinskega ljudskega odbora dobila štipendije za šolanje na Višji upravni šoli in naj bi občina razpisala več štipendij za strokovno izobraževanje zdravstvenih in prosvetnih delavcev.

V Ilirskobistriški občini je sedaj 39 štipendistov na raznih šolah, med njimi je devet uslužbencev občinske uprave. Prvi

štrijski štipendisti bodo zaključili šolanje spomladi in se takoj zaposlili v upravnih organih občine.

Postojna za prvomajske praznike

Tudi v Postojni se pripravljajo na letošnje praznovanje mednarodnega delavskega praznika. V ta namen so izdelali okvirni načrt številnih prireditev, ki naj bi

Člani delavskih svetov železniške postaje in kurilnice v Divači. Fotografirani so po skupni slavnostni seji v počastitev Dneva železničarjev dne 15. aprila (Foto Ivan Klarer)

Kaj pravijo drugod ...

MIROSAN — SREDIŠČE ČEBELARSTVA

Zamisel, da bi v celjskem okraju ustanovili sodoben čebelarški obrat, je že precej stara. Uresničevati pa so jo dejansko začeli šele letos. Zaradi novega čebelarkega obrata je pri drevnici Mirosan. Začeli so z malim. Postopoma pa se število panjev veča, tako da sodijo, da jih bo letos že okoli 500. Računajo pa, da bo čebelarstva »farma« imela tež, leta že okoli 5.000 panjev. V prvem obdobju bodo za ureditev tega obrata porabili 8 milijonov dinarjev, pozneje pa bo potrebno še nadaljnjih 7 milijonov dinarjev.

ZLOČIN V HRIBIH

V teh dneh so pričele cveteti na Govejku in Kozjeku bele blagajke. To sta edinstvena krajca, kjer na dveh manjših površinah rastejo te lepe gorske rože. Zaradi teh rož je v spomladanskih dneh na stotine turistov po teh krajih. Zlasti na Govejku, kamor prihajajo iz ljubljanskega in gorenjskega področja.

Ce bi vsak turist odtrgal le po eno cvetico, bi že to naraslo na tisoče. Toda številni turisti jih natrgajo cele sople. Se huje pa je to, da se blagajki, ki rastejo v obliki malega grmička, ne da zlahka odtrgati. Zato jih večina turistov, vsaj četrtina, kar izruje s koreninami vred. Če bo šlo tako naprej, bomo kaj kmalu zatrli to lepo gorsko rožo. Ti kraji pa bodo postali oropani privlačne planinske flore, ki danes privlačijo toliko obiskovalcev. Tega se prav gotovo zavedajo tudi medvoški planinci, zato bi bilo prav, če bi tam napravili več napisov in opozoril, da je trganje te planinske raritete — blagajki — prepovedano in da so zaščiteni. To, kar se danes dogaja, je zločin nad prirodo.

PRVO PENEČE VINO V GORNJI RADGONI

Pred kratkimi so dokončno uredili na radgonskem vinogradniškem posestvu novo klet za izdelovanje peničnih vin. V preteklem tednu so napolnili okrog 6000 steklenic.

»POPRAVI SI SAM«

V stanovanjski skupnosti bo razen ustanavljanja raznih servisov, krpalnic, pralnic in kopalšč treba razmišljati tudi o priročnih delavnicah. Zaradi pomanjkanja obrtnikov je večkrat težko dobiti človeka za razna drobna popravila. Ljudska tehnika je zato v drugih okrajih že pričela ustanavljati tako imenovana društva »Popravi si sam«. V sodelovanju s stanovanjsko skupnostjo so v večjih stanovanjskih blokih opremili primeren prostor s potrebnim orodjem. Tam stanovalci od najmlajših pa do najstarejših sami popravljajo razne malenkosti. To je koristno, poučno in zabavno obneno. O takšnih delavnicah v našem okraju Ljudska tehnika že razmišlja. V večjih stanovanjskih stavbah stanujejo ljudje, najrazličnejših poklicev. Vsak zna nekaj, vsi skupaj pa marsikaj. Pri drobnih popravilih ljudje drug drugemu pomagajo, se zblížujejo in se veliko naučijo.

POJASNILO

V zadnji številki Slovenskega Jadrana je pod naslovom »Bogat delež SZDL pri graditvi« nehote izpadel podnaslov, iz katerega je bilo razvidno, da je na naša vprašanja o koprskih problemih odgovoril delegat V. kongresa SZDLJ in predsednik Občinskega odbora SZDL Koper Rado Pišot-Sokol.

Dve tri iz gostinstva na Krasu

Med novim je zmeraj nekaj starega, med starim pa tudi kaj novega. Na Sežanskem bo v kratkem odprtih nekaj gostiln, ki pa ne bodo povsem nove, marveč le obnovljene.

V Svetem je do lanskega leta poslovala gostilna lovske družine. Ne bomo govorili o vzrokih, toda dejstvo je, da je podjetje prenehalo. Kmalu nato je lokal prešel v roke privatne gostilničarke, ki pa je tudi že odpove-

dala obrt. Sedaj je objekt prevzel komenski »Turist« in gostilna od nedelje sem že spet posluje.

Tudi v Lipici in v Tomaju je bil nekaj časa suh intermezzo. Vse pa kaže, da bosta oba kraja spet na dobrem saj ne bo minil mesec, ko bosta obe gostilni spet odprti. Za ono v Lipici še posebno poudarjajo, da bo lepše urejena kot prejšnja in da bo zadovoljila še tako izbirne okuse.

Se prav posebej bi kazalo priporočiti gostinskem podjetju v Divači, da čimprej uredi okolico in sanitarije ob gostišču pri izhodu iz Škocjanskih jam v Matavunu. Sredstva so in treba je poiskati, da ne bodo množice obiskovalcev Škocjanskih jam razočarane.

In končno še Komen. Najnovejša

ša varianta o ureditvi gostinskega objekta v izredno lepem borovem gozdu je navdušila že mnoge in bo gotovo zajela še nove pristaše. Kraj je čudovit, da mu na Krasu gotovo ni enakega. V neposredni bližini je veliko cementno plesišče, vse naokrog pa gozd nizkih in visokih borovcev. Potrebno bo samo zgraditi klet in razširiti kuhinjo in ob praznikih bo tu mrgolelo domačinov in turistov. Tudi ta objekt bo lahko vodil »Turist« in nitj najmanjšega dvoma ni, da ne bi bil donosen. S tem bo tudi za dolgo rešeno vprašanje gostinskih kapacitet v Komnu. —er

Po telefonu na 170

SEŽANA 3: Te dni so v sežanski občini zaključili analize poslovanja vseh večjih gospodarskih organizacij, ki so zajele organizacijsko-tehnične probleme, nagradjevanje po učinku dela, strokovno izobraževanje v delovnih kolektivih, delavsko samoupravljanje itd. Ugotovitve teh analiz bodo koristno služile vodstvom podjetij in organom delavskega samoupravljanja za nadaljnje delo in čimboljše izpolnitev planskih nalog.

POSTOJNA 17: Minuli teden je v Postojni predaval upravitelj Gozdne uprave v Idriji inž. Franjo Kordiš o gozdarstvu v Svici, ki sodi med najbolj napredne v Evropi.

SEŽANA 107: Pionirska odreda na osnovnih šolah v Stomažu in Storjah sta že začela s pogozdovanjem kraških goličav, kot so sklenili vsi pionirski odredi, ko so sprejemali načrte dela za letošnje leto. V kratkem bodo s pogozdovanjem nadaljevali učenci osnovnih šol iz Sežane, ki so že v bližini šolskega poslopja zasadili vrsto črnega ribeza.

ILIRSKA BISTRICA 78: V nedeljo bodo v Ilirski Bistrici ustanovili občinsko društvo inženirjev in tehnikov, ki bo štelo okrog 50 članov.

ILIRSKA BISTRICA 24: KZ Ilirska Bistrica je minuli petek predredila v vseh vaseh svojega območja zborni kmetijskih proizvajalcev — uživalec socialnega zavarovanja. Na teh zborih so izvolili tudi delegate za okrajni zbor, ki bo v kratkem v Koprju, in na katerem bo izvoljen upravni odbor sklada kmetijskih zavarovalcev.

ILIRSKA BISTRICA 24: Na pobudo aktivna mladih kmetovalcev v osnovni šoli v Ilirski Bistrici je več kot 100 učencev minuli teden zasajevalo sadna drevesa v smriškem sadovnjaku, ki ga upravlja KZ Ilirska Bistrica v kooperaciji z zasebnimi sadjarji. Soljarji so zasadili hektar sadovnjaka, zadržniki pa že od predvidenih 33 ha skoraj 12 hektarov.

ILIRSKA BISTRICA 43: Prebivalci ilirske-bistrske občine so lani na en dinar občinskih proračunskih sredstev s prostovoljnimi delom ostvarili 7 dinarjev vrednosti in izboljšali večje število komunalnih naprav v občini. Vsa prostovoljna dela so bila ocenjena na osem milijonov dinarjev. Najbolj prizadeveni so bili v Velikem brdu, Studeni gori, Novokračinah, Celjah in Dolnjem Zemonu.

PORTOROŽ 61-79: Lepo vreme je privabilo prve kopalce v portoroški zaliv in v Fiesco. Med prvimi kopalci so seveda turisti iz skandinavskih držav, ki jim temperatura morja, 13 stopinj Celzija, pomeni toliko kot običajno kopanje sredi sezone v njihovih fjordih.

POSTOJNA 93: Letošnji maturantski ples postojnskih gimnazijcev je počel veliko odobravanje številnih gostov. Le-ti so bili presenečeni nad skrbno pripravljenim zabavnim sporedom in nad vedrim razpoloženjem, ki je dalo priveditvi obeležje enega izmed najbolj kakovostnih družabnih večerov v Postojni. —er

Živahno vrvenje po Komnu

V Komnu je zadnje čase kar živahno. Medtem ko drobilec kamenja poje svojo monotono pesem in spreminja ruševine in po-

Zakaj tako?

Knjiga za pripombe v obratu družbene prehrane lahko res postane odlična vez med vodstvom menze in abonenti. Takšno knjigo so si zato omislili tudi v menzi kombinata Delamaris v Izoli in ji določili častno mesto na zidu. Abonenti pravijo, da so bili zelo veseli te pridobitve in tako je bilo kmalu zatem opaziti na prvi strani debelega zvezka skrbno napisano pripombo oziroma željo abonentke, ki v imenu vseh prosi vodstvo menze, da bi nabavila za prikuho plitve krožnike, ker v sedanjih globokih meso neokusno »utone« v omaki. Čez čas je ista abonentka ponovila svoj poziv; med to in njeno prvo pripombo pa je nek drugi abonent izrazil željo, da bi želeli vsaj enkrat na teden kakao in palačinke. Zares skromna želja, zato pa toliko bolj čudna reakcija vodstva menze. Ki je obema prizadetima na dokaj žaljiv način sporočilo v pripisu, da pripomb in želja, ki so napisane v pijanem stanju, ne bodo upoštevali (!).

Danes knjige ni več v jedilnici. Prazen prostor na golem zidu pa vendarle spominja abonent na lepo idejo o sodelovanju abonentov z vodstvom menze, morda pa jih spominja tudi na tisto lepo željo o plitvih krožnikih...

drtije v gramoz in je zaradi tega zunanja slika naselja že sedaj lepša, druga skupina delavcev skrbno ureja okolico spomenika padlim v NOB. Spomenik so ogradili s trikotnim zidom, zasadili pa bodo še okrasne rastline in cvetlice ter uredili razsvetljava, tako da bo komenski spomenik eden najlepših na Krasu.

Vzporedno potekajo tudi dela na novem, 350 metrov dolgem odseku ceste v smeri proti Sežani. Največ dela na tem odseku pa opravljajo prostovoljno. Samo za prevoze z živino — prevozili so 550 m³ gramoz — so do prejšnjega tedna prispevali 280 prostovoljnih delovnih ur. Za druga dela, žal, nimamo podatkov, vendar je tudi ta številka visoka.

Tako se v praksi uresničujejo sklepi za splošni dvig Komna. O ostalih delih, zlasti o snovanju novih podjetij, o drugih komunalnih delih, ki se in se bodo še izvajala, bomo poročali v prihodnjem. —er

BERITE IN ŠIRITE

»SLOVENSKI JADRAN«

Največji vinograd na Krasu

Kmetijska zadruga Tomaj je že pred šestimi leti skrčila 3 ha gozda v neposredni bližini starega vinograda, ki je obsegal 1 hektar zemlje. Staro in na novo pridobljeno površino je zrigolala in na njej nasadila teranove cepljenke. Naletela pa je na težave pri investicijah, tako da je takrat postavila le del opore mladim trtam. Šele lansko leto je bil izdelan dodaten elaborat za dokončno ureditev nasada, ki poleg preostale opore vsebuje še meliora-

tivno gnojenje. Vsa dela bodo zaključena v letošnjem maju.

Vinograd, ki je v bližini Dobravelj, je največji tovrstni nasad na Krasu, urejen pa je tako, da je mogoča strojna obdelava. Škoda le, da je v neposredni bližini privaten gozd, ki povzroča slabšo rodovitnost trt na enem delu vinograda. Zato zadruga razmišlja, kako bi se dala ta škoda odstraniti. Razen tega ima v načrtu povečanje vinograda še za 1 hektar. —er

MED OBČINSKIMI IN RPED OKRAJNO PEVSKO REVILJO

Množični razmah mladinskega petja

Preteklo nedeljo so bile občinske revije pionirskih in mladinskih pevskih zborov v Kopru, Piranu, Ilirski Bistrici in Hrpeljah. Postojna in Izola sta jo programirala za četrtek — Priprave na okrajno revijo v Kopru, kjer bo nastopilo 13 zborov

Preteklo nedeljo so se nadaljevale v občinskih središčih revije pionirskih in mladinskih pevskih zborov in obenem priprave na okrajno revijo.

Bile so štiri revije, in to v Kopru, Piranu, Hrpeljah in Ilirski Bistrici. Odložili pa so prireditelji v Postojni in v Izoli, kjer bodo revije šele v četrtek.

KOPER: nastopilo je 390 pionirjev in cicibanov v osmih zborih, in sicer z obeh osnovnih šol iz Kopra, iz Vanganela in Marezig. Dalje je nastopilo pet mladinskih zborov iz Kopra (Osnovna šola Janka Premrla-Vojka, Osnovna šola Pinka Tomažiča, Ekonomska srednja šola in Učiteljske) ter tamburški orkester Industrijsko-kovinarske šole. Skupaj je bilo to 417 mladincev.

PIRAN: nastopilo je devet pionirskih in mladinskih zborov s 325 pevci. Bile so osnovne šole iz Pirana, Portoroža, Lucije, Sečovelj, Ravna, Krkavč in italijanska osnovna šola iz Pirana.

ILIRSKA BISTRICA: pelo je pet mladinskih in trije otroški zbori iz Ilirske Bistrice, Knežaka, Jelšan in Kuteževega. Skupaj 270 mladih grl.

HRPELJE: nastopilo je pet zborov s 161 pevci, in to iz Zazida, Materije, Slivja, Rodika in Hrpelj.

Splošna značilna ugotovitev je ista kot pri prvih občinskih revijah, da so zajele zore polnoštevno in množično in da so nekateri med temi zbori dosegli že kar lepo raven. Prav tako pa še vedno velja ugotovitev, da je bila organizacijsko revija najbolj pripravljena v Sežani, kjer so pri tehnični izpeljavi pomagale krajevne organizacije in društva. Omeniti je treba tudi izredno zanimanje občinstva, ki je povsod spodbudno spremljalo mlade pevce in jih navduševalo za nadaljnje delo na tem področju. Po revijah so bili povsod kratki posveti članov glasbenega sosveta

s pevovodji, kjer so sicer ugotavljali napredek pri glasbeni vzgoji mladine, obenem pa je bilo govora o izboljšanju kvalitete, kajti sama kvantiteta še ne pomeni, da je cilj dosežen.

V ponedeljek dopoldne so se sestali člani pripravljalnega odbora okrajne revije, skupno s člani glasbenega sosveta pri Okrajnem svetu Svobod in prosvetnih društev ter razpravljali o zborih, ki bodo nastopili na okrajni reviji, o tehnični in organizacijski plati ter seveda o programu. Določili so, da bo nastopilo na okrajni reviji 13 zborov s približno 900 pevci. Na tej reviji bodo izmed nastopajočih zborov določili zbere za republiški mladinski pevski festival v Celju.

Na okrajni reviji v nedeljo, 24. aprila v koprskem gledališču, bodo nastopili: zbor osnovne šole iz Sežane pod vodstvom Majde Hauptmanove, zbor osnovne šole iz Komna pod vodstvom Stojana Fakina, zbor osnovne šole iz Pirana pod vodstvom Jolande Repičeve, zbor italijanske osnovne šole in gimnazije iz Pirana pod vodstvom Justa Boleta, zbor osnovne šole iz Lucije pod vodstvom Danila Nabergoja, zbor mladincev koprskega učiteljskega pod vodstvom Mirana Hasla in še iz Kopra zbor obeh osnovnih šol s pevovodjema Tonetom Severjem in Stankom Tavžljem, zbor osnovne šole iz Hrpelj pod vodstvom Mirjam Zegove, zbor osnovne šole in mladinski mešani zbor DPD Svobode iz Ilirske Bistrice pod vodstvom Alojza Boštjančiča. O predstavnikih postojnske in izolske občine še niso mogli razpravljati, ker še ni bilo občinskih revij.

Po dopoldanski reviji bo za otroke in njihove spremljevalce izven Kopra skupno kosilo v menzi tovarne Tomos, nakar se bodo po kratkem ogledu mesta zopet zbrali v gledališki dvorani, kjer bo prav posebna prireditev, namenjena mladim pevcom in njihovim pedagogom. Z Orffovim instrumentarijem in otroškim zborom bodo nastopili gojenci koprskih Glasbene šole in nekaj najboljših zborov z dopoldanske revije. Ob zaključku bodo prejeli najboljše priznanja in diplome.

ILIRSKA BISTRICA

Člani Sveta za prosveto in kulturo pri ObLO Ilirska Bistrica so te dni predlagali ObLO, naj bi razglasil 26. maj za dan prosvetnih delavcev ilirsko-bistriške občine. Za ta dan so se odločili, ker se je 26. maja 1876 rodil na Premu pesnik Dragotin Kette. Na letošnjo obletnico njegovega rojstva pa nameravajo na Premu prirediti proslavo z nastopom šolarjev ilirskobistriške občine.

Pevski zbor mladink Ekonomske srednje šole iz Kopra. Zbor šteje 60 mladih pevcev, vodi pa ga Tone Sever

OŽIVELA JE DRAMSKA SEKCIJA DPD SVOBODA KOPER

Vremenar za amaterje

Že več sezon smo zaman čakali, da bi dramska sekcija DPD Svoboda iz Kopra uprizorila kako igro. Večkrat smo slišali o pripravah, študiju, vendar nikoli ni prišlo do odrske realizacije. Naj bo krivda ali zavora kjerkoli, dejstvo je, da nismo mogli nikoli prav verjeti v objektivne težave in zadržke, kajti nemogoče je, da v mestu, kot je Koper, ne bi bilo mogoče najti skupine delavoljnih amaterjev dramskega udejstvovanja. Dokaz je bila sobotna in nedeljska uprizoritev vesele romance Richarda Nasha VREMENAR. In da ta dokaz še bolj drži, nam potrjujejo imena nastopajočih amaterjev — kajti med njimi ni tistih, ki smo jih že poznali ali za katere smo vedeli, da so se nekoč že pripravljali na to ali ono uprizoritev,

imena so vsa nova. Torej je le res, da je manjkal le nekdo, ki je te ljudi animiral in jih s trdnoročno pripeljalo do uspele predstave in pred občinstvo.

Tiho in brez bučnih napovedi so se pripravljali in na lepem so nas presenetili lepaki, ki so napovedovali predstavo v koprskem gledališču v soboto zvečer in v nedeljo popoldne, 16. in 17. aprila. Naslov »Vremenar« lahko razumemo tudi simbolično. In »vremenar«, ki je zjasnil vremena koprskim amaterjem in njihovim simpatizerjem, je bil režiser Albin Penko. Zbral je okoli sebe skupino mladih in nadarjenih ljudi in jih uglasil v dinamičnem tempu v veselo romanco komičnih replik in dogajanja na neki ameriški farmi v sušnih mesecih. Penko je igral tudi glavno vlogo in je tudi po tej plati nosil težo razgibane predstave. Seveda ne gre njegove igre poklicnega igralca z znanimi kvalitetai primerjati z neizkušenimi začetniki. Nastopili so še: Dušan Rak, Dario Dujmovič, Nevenka Ovčarič, Jurij Miani, Branko Redek in Ivan Marinšek. Pokazali so večje ali manjše običajne hibe začetnikov, ki se borijo z dikcijo in so jim odveč roke, v glavnih obrisih pa so rešili svojo nalogo zadovoljivo. Največ sproščenosti in odrskega vživljanja je pokazala Nevenka Ovčaričeva.

Sceno po Podvornikovi zamisli je izdelal Zavod Primorske prireditve.

Upajmo, da je vremenar pregnal sušo v našem amaterskem dramskem udejstvovanju. Vsekakor pa bi kazalo omogočiti mladi dramski družini gostovanja po okoliških vaseh, kamor bi zanesli dve urici prijetnega razvedrila, ki ni brez zrele življenjske modrosti.

Dramir

Z. L.

Prizor iz Nasheve veseloigre VREMENAR, ki jo je uprizorila dramska sekcija DPD Svoboda iz Kopra v režiji Albina Penka

Pestra izbira domačih nalog

IZ ŽIVLJENJA POSTOJNSKIH MATURANTOV

Za letošnje zaključne izpite na postojnski gimnaziji je prijavnih 67 domačih nalog. Izbira je dokaj pestra in vsestranska. Nekateri izmed naslovov, kakor na primer »Gospodarstvo postojnske občine«, »Življenje Postojnske jame«, »Regionalni pregled postojnske kotline«, »Kmetijstvo in njegove perspektive na Postojnskem«, »Škocjanske jame«, »Hidrologija slovenskega Krasa« in tako dalje, dokazujejo neposredno povezovalo z gospodarsko dejavnostjo postojnske občine oziroma koprskega okraja. Ker je rok za oddajo nalog razmeroma kratek, dijaki z vso resnostjo proučujejo razpoložljive vire in podatke in se pripravljajo za nalogo.

Največ dijakov — kar 19 — bo opravljalo zaključni izpit iz biologije. Da so postojnski maturanti v veliki večini naravoslovci, dokazuje tudi 11 razprav iz geografije in 11 iz kemije. Ena izmed geografskih nalog bo govorila o gospodarskem in političnem razvoju sodobne Afrike, v kemiji zasledimo razpravo o alkoholizmu, med biologi pa Darwinovo teorijo o naravnem izvoru človeka. S področja domače in svetovne književnosti so dijaki objavili 15 del. Omeniti bi veljalo razpravo o Alojzu Gradniku, primerjavo primorskih lirikov: Kosovela, Grudna in Gradnika, o sodobnem eksencializmu, o tržaških časopisih in revijah ter o francoski pisateljici Françoise Sagan. Iz zgodovine zasledimo med drugimi razpravo ob 40. obletnici koroškega plebi-

scita in razpravo zgodovine diplomatskih bojev za Trst, Slovensko Primorje in Istro po drugi svetovni vojni. Iz filozofije je objavljena ena sama tema, in sicer o etičnih problemih v zgodovini. Našteli bi lahko še kopico naslovov, med katerimi bodo nekateri govorili o Jadranskem morju, o našem gospodarskem razvoju ali geografskem reliefu. V svoji pestrosti zavzemajo te naloge pisano lestvico od skrivnostnega atoma in osnov verjetnostnega računa pa do gospodarskega ter vzgojnega pomena zveznih mladinskih delovnih akcij na avtocesti.

Minuli četrtek se je mudila v Kopru delegacija angleške organizacije za izobraževanje odraslih »Worker's Educational Association«, ki si je v spremstvu predstavnikov Zveze Svobod in prosvetnih društev ter zveze delavskih in ljudskih univerz Slovenije ogledala dejavnost na področju izobraževanja odraslih v našem okraju. Angleški gostje so obiskali Ljudsko univerzo okraja v Kopru in delavsko univerzo v Izoli, ob vrnitvi preko Gorice v Ljubljano pa še klub Svobode v Postojni. — V razgovoru s predstavniki naših ljudskih in delavskih univerz so se posebej zanimali za družbeno ekonomsko in strokovno izobraževanje delavcev. Prisostvovali so tudi pouku na nekaterih tečajih v Kopru in Izoli. — Na sliki: gostje iz Anglije pred domom Svobode v Izoli

SLOVENSKI JADRAN

v vsako hišo Slovenskega Primorja

NOVE REVILJE

SODOBNA POTA, štev. 1

Iz vsebine:
Ob petem letniku Sodobnih potov: Stane Kavčič: Osnova za izpopolnjevanje strokovnega izobraževanja je objektivni razvoj proizvodnih sil; Tilka Blaha: Prvo obdobje — uspešno; Milan Vidic: Aktivnost mladih v kulturnoprosvetnem življenju zagorske občine; Slobodan Bosiljčić: Pojavi v zabavnem tisku; Beseda o klubih na Jesenicah, v Postojni in Trbovljah; Vitko Musek: Filmske sekcije Svobod in prosvetnih društev; Riko Debenjak; Nečke; T. S.: Umetnostni paviljon v Slovenjem Gradcu plemeniti človeka; Vinko Trinkaus: Ali jih poznate?; Zapiski iz organizacij — T. S.: Svobode ob 40-letnici ZKJ; Tone Golcer: O delu Delavske univerze Ravne na Koroškem; Bojan Samarin: Zapiski s poti; Igor Sotošek: Koncert »Slave Klavora« v Ljubljani; Utrinki s terena; Za knjižno polico — William Faulkner: Divje palme; Vladimir Kavčič: Ne vračaj se sam; Celjski Stari pisiker in V objemu podzemlja; Pierr La Mure: Onkraj sle; Naš Divji lovec.

MLADA POTA, štev. 7

Iz vsebine:
Tanja Drmec: Krog tujih oči; Ala Peče: Razgovor v prodajalni; Marija Cigale: Ne jokaj, mama; Peter Breščak: Kolonija v soteski; Barbara

Brecelj: Pogled; Vido Korar: Pomladna alegorija; Zeljko Kozinc: V sobi z zelenimi preprogami, Izgubljena srečanja, Trije mornarji; Miroslav Košuta: Akvatinta, Trava nemira, Obletnica; Vladimir Brun: Brez naslova; Janez Juvan: Na poti do sebe, Se nikoli; Valentin Cundrič: Zamolčan odgovor, Smrt, Zalostinka; Sodobna španska poezija; Kajetan Kovič: Zapiski o poeziji; Marijan Kramberger, Viktor Konjar: Nove knjige; Dr. Henrik Neubauer: Baletna vzgoja v ZSSR; Danilo Pokoren: Friderik Chopin; Vitko Musek: Zapiski o francoskem filmskem »Novem valui«; Simona Krivec: Britanske diagonale; Pogovori s sodelavci; Aktualne beležke; Likovni zapiski.

RODNA GRUDA, štev. IV

Iz vsebine:
Tomo Brejc: Pred V. kongresom Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije; Iz družbenega plana Jugoslavije; Enotavnostne dobivanje viz; Pred 19 leti; Peter Levce: V pomlad; Program zaključnih prireditev letošnjega Izseljenskega tedna; I. S.: Jur žene babe skor dur; Jože Gal: Stari in novi Maribor; Pec Segula-Bruno Hartman: Mariborska opera in drama po osvoboditvi; Po domači deželi; France Filipič: Vrnite se, mati! Cv. A. K.: Knjige o izseljencih in za izseljenca; I. S.: Tone Selškar — šestdesetletnik; Ob 100-letnici rojstva Franka Sakserja; Kaj delajo naši na tujem; Rojaki nam pišejo; France Bevk: Kresna noč (nadaljevanje); Nelly on a visit in Slovenia.

IZBRALI SO DELA ZA STERILNO POZORJE

Posebna umetniška komisija je končno izbrala dela, s katerimi bodo nastopila posamezna gledališča na letošnjih petih dramskih prireditvah »Sterilno pozorje« v Novem Sadu. Iz Beograda bo nastopilo Narodno pozorišče z delom Miroslava Krleža »Aretelj« in Jugoslovansko dramsko pozorišče z delom Rastka Petrovića »Sabinjanke«, Zagrebško dramsko kazališče z delom Mirka Božiča »Svilene copate« in Hrvatsko narodno kazališče z delom Aleksandra Obrenovića »Variacije«. Iz Ljubljane bo nastopil »Oder 57« z delom Dominika Smoleta »Antigona« in Drama SNG z delom Mateja Bora »Zvezde so večne«. Dalje nastopa še Narodno pozorišče iz Sarajeva z dramatisacijo »Večni Zenin«, SNG iz Trsta z delom Josipa Tavčarja »Nicky, zlati deček«, Srbsko narodno pozorišče iz Novega Sada z Davičevo dramatisacijo »Pesem« in SNG iz Maribora z delom Mihe Remca »Mrtvi Kurcent«. Se posebej bodo počastili 50-letnico smrti srbskega dramatika in prevajalca Laze Kostića s predstavo njegovega dela »Pero Segedinac« v uprizoritvi Srbskega narodnega pozorišča iz Novega Sada.

USPEH JUGOSLOVANSKEGA FILMA NA NORVEŠKEM

Pred kratkim se je končal na Norveškem teden jugoslovanskega filma, ki je naletel na zelo dober odmev pri tamkajšnjem tisku. Kritiki so poudarjali pomen podobnih manifestacij in tudi visoko umetniško vrednost nekaterih del mlade jugoslovanske kinematografije. Ugotovili so, da so postali jugoslovanski filmi resen konkurent v mednarodni areni. Posebno pozornost so posvetili našim risankam.

NOVE IZDAJE ZA MLADINO

Te dni bo izdalo založniško podjetje »Mladost« tretjo izdajo »Priročnik za ideološko-politično delo«, ki je namenjen predvsem mladini. V priročnikih bo tudi gradivo z republiških kongresov ZK, plenuma Centralnega komiteja ZKJ ter vrsta drugih aktualnih člankov in razprav. V letošnjem založniškem programu imajo pomembno mesto še publikacije o mladinskih delovnih akcijah.

RAZSTAVA UMETNIŠKE FOTOGRAFIJE

V maju bodo priredili v mariborski Umetnostni galeriji republiško razstavo umetniške fotografije. Na razstavi sodelujejo tudi gostje iz drugih republik, vendar izven konkurence za nagrado. Predložene fotografije bo žirija odbirala 5. aprila. Vsi, ki bi radi sodelovali, lahko predložijo žiriji po osem fotografij.

IZOLA — BODOČE SREDIŠČE KRVODAJALSTVA ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Na braniku ljudskega zdravstva

Ob prvem prazniku krvodajalcev izolske občine, ki je bil pretekli petek in sobota v Izoli, se je velik del prebivalstva naših obalnih občin seznanil z nadvse važno vlogo krvodajalstva, ki s svojo humano dejavnostjo rešuje življenja bolnikov in ponesrečencev.

Prvi občinski praznik krvodajalcev v Izoli je imel dvojni namen, kar je bilo zaradi skrbne organizacije in dobre izvedbe programa tudi doseženo. Komisija za krvodajalstvo ObLO Izola je s pomočjo zdravstvenih delavcev zbrala gradivo, iz katerega je razviden pregled in delo te človekoljubne organizacije za razdobje treh let, ko smo tudi pri nas pozvali prebivalstvo, da oddaja svojo kri brezplačno. Ze leta 1957 se je temu pozivu odzvalo 182 oseb, preteklo leto pa je darovalo kri že 256 darovalcev. V istem obdobju pa je skoraj enako število bolnikov in ponesrečencev prejelo kri samo na kirurškem oddelku izolske bolnišnice, ki je največji potrošnik krvi na obalnem področju. Če uroštevamo izvršene transfuzije tudi na ostalih oddelkih bolnišnic v Piranu in Kopru, je očitno, da se v krvodajalstvu še zdaleč nismo osamosvojili ter smo v dobrušni meri odvisni od Zavoda za transfuzijo v Ljubljani. Količinska primerjava odvzete, oziroma darovane krvi ter porabe te dragocene tekočine v vseh treh bolnišnicah naših obalnih občin kaže še bolj nazorno sliko in potrebo po okrepljeni in razširjeni krvodajalske mreže pri nas. Medtem ko je bilo v preteklem letu porabljene krvi za bolnike in ponesrečence samo v izolski bolnišnici 206.995 cm³ ter v piranski in koprski bolnišnici skupno 90.128 cm³, je v istem razdobju oddalo 256 darovalcev 53.840 cm³ krvi.

Ta pregled najbolje potrjuje potrebo po ureditvi transfuzijske

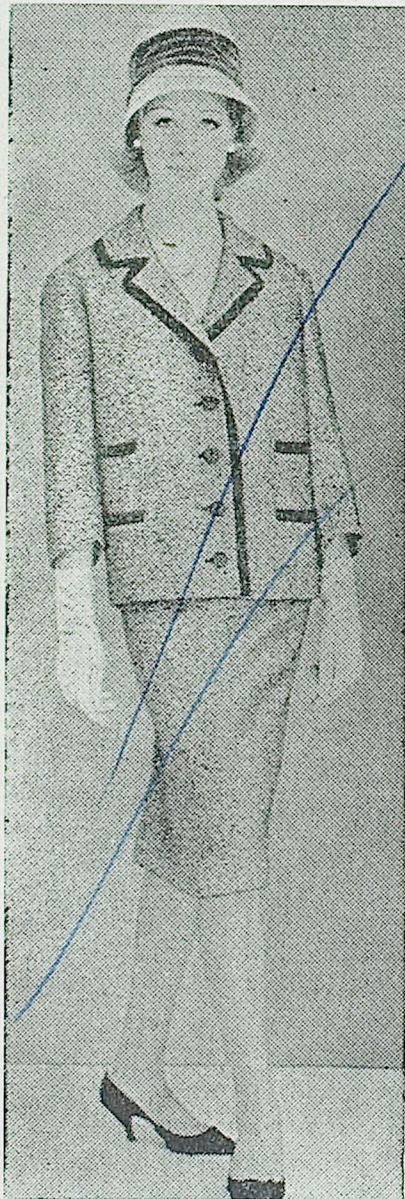
postaje v Izoli. Sistematično delo te postaje pa bo najboljše jamstvo, da se bo krog krvodajalcev povečal, kar bo za tukajšnjo zdravstveno službo neprecenljive vrednosti, ker bodo za najbolj kritične primere imeli vedno dovolj krvi iz lastnega vira. Ker je Okrajni zavod za soc. zavarovanje v Kopru pred dnevi že odobril denarna sredstva za gradnjo transfuzijske postaje smo se uredništvu te naloge močno približali. Začetek delovanja te postaje lahko torej upravičeno narovedujemo že za to leto.

Ob prvem prazniku krvodajalcev pa so bili deležni priznanja tudi vsi darovalci za svoje človekoljubno sodelovanje z zdravstveno službo. Na svečani akademiji, ki je bila preteklo soboto zvečer in sta se je razen ugled-

nih zdravstvenih delavcev obalnih občin udeležila tudi predsednik Republiškega odbora RK Slovenije dr. Ivo Sivic in šef Transfuzijskega zavoda v Ljubljani dr. Soudatova. Tukaj so podelili diplome najbolj požrtvovalnim kolektivom: sindikalni podružnici trg. podjetja »Mavrica«, kolektivu ObLO Izola, gradbenega podjetja »Obnova« in kolektivu Uprave za komunalno dejavnost v Izoli. Med posamezniki pa so bili že pred tem odlikovani z zlato značko tovariša Marjan Medveš in Just Tul, člana TNZ Koper, za 14 oziroma 12-kratno darovanje krvi, s srebrno značko Stanko Škrapič, z 9-kratnim darovanjem, 74 darovalcev krvi pa je prejelo plastično značko. Na akademiji so se predstavili številnim obiskovalcem z lepim programom kulturniki PD Svoboda iz Izole, nižja baletna šola, nižja glasbena šola, podmladkarji RK iz Izole ter ESS iz Kopra. Po akademiji pa je bila zabava s plesom ter srečovanjem. (bb)

Ohlapna obleka s stoječim šal ovratnikom in kratkimi rokavi. Širok pas je nekoliko nižji. Zgornji del se zapenja z dvema velikima gumboma

Spomladanski kostum klasične oblike s temnim obročkom. Nosimo ga lahko z bluzo ali kot dvodelno obleko. Klasična oblika z nekoliko daljšim jopičem letos prevladuje

NAŠ RAZGOVOR V JUBILEJNEM LETU

Obisk v podjetju Zadrugnik v Ilirski Bistrici

Ko sem te dni prvič stopil v sodobno urejeno mlečno restavracijo v Il. Bistrici — žal je takšnih lokalov v našem okraju še vse premalo — mi je vzbudila pozornost simpatična, namerna prodajalka. Prinesla mi je jogurt, da bi se prepričal, če je ilirsko-bistriški jogurt, izdelek domačega podjetja Zadrugnik, zaradi kakovosti res tako cenjen, da je po njem večje povpraševanje, kot ga lahko izdelajo in ko sem se prepričal, da ne gre le za reklamo, sva se zaklepetala.

Takoj sem zvedel, da govorim s poslovodkinjo obeh mlečnih restavracij v Ilirski Bistrici z Angelco Sajni, znano aktivistko NOB, spretno poslovodkinjo in požrtvovalno delavko v političnih in družbenih organizacijah ilirsko-bistriške občine.

Angelca Sajni je doma iz Bača, rojstne vasi Toneta Tomšiča, s katerim je bila tudi v daljnem sorodstvu. Še živo ga ima v spominu, ko je prihajal na Bač na počitnice ali pa ko se je v svojo rodno vas umaknil pred preganjanjem fašističnih jugoslovanskih oblasti, saj sta bila rojena istega leta. Vendar s Tonetom nista imela nikoli tesnejših stikov, saj ni, ko je bil v Baču, želel razvijati svoje politične dejavnosti.

Ko ji je bilo 13 let, je nastopila pot trgovske vajeke v domači trgovini. Tam se je spoznala z več let starejšim Alojzom Valenčičem. V začetku ni doumela Valenčičevega obnašanja,

ko se je sestajal z nekaterimi vaščani, v prostem času pa proučeval pisma, ki jih je dobil iz raznih krajev. Ko pa je postala nekoliko starejša, jo je Valenčič pregovoril, naj bi slovenske mladince in mladinci njenih let začeli z ilegalnimi akcijami. Valenčičev vpliv je bil tako močan, da se je mladina na Baču združila in se seznanila z nalogami, ki naj jih prevzame v dosledni borbi proti italijanskim fašistom.

Močno pa je Bač in njeno mladino progresla vest, da je bil Valenčič spomladi 1930 aretiran in po znanem tržaškem procesu ustreljen v Bazovici skupno z Marušičem, Milošem in Bidovcem.

Komaj dvajsetletna Angelca je od takrat doživljala marsikatero grenko uro. Za nobeno ceno se ni hotela vpisati v fašistično stranko in zato tudi v Trstu ni dobila zaposlitve. Deviza je namreč bila: pripni si fašistični znak ali pa pričakuj preganjanja, kajti dovolj dobro te poznamo kot zavedno Slovenko. Ostala je neomajna in raje je prestajala ponižanje, kot da bi postala fašistka.

Minula so leta. Angelca se je 1940. zopet zaposlila v trgovini, pa tudi v gostilni na Baču, da bi bila v stalnih stikih z vaščani in fašisti, ki so ne- prestano vohljali okrog Slovencev.

»Poraz Jugoslavije nas je nekoliko razočaral,« je Angelca obujala spomine na april 1941, »vendar pa nas ni zmedel in čeprav neorganizirano, smo nadaljevali s pospešenim, skrbno prikritim odporom do zatiralcev Slovenske Primorske. Ze leta 1942 smo začeli na Baču zbirati oblačila in obu- ter živila za prve partizane in jih pred očmi karabinerjev nosili v zapuščenem Fricovo hišo, kjer je bil bunker. Tja so hodili partizanski kurirji in odnašali sicer skromno, vendar pa za takrat dragoceno blago, ki smo ga zbirali med zavednimi vaščani. Tudi prvi partizanski propagandni material je takrat potoval preko naših skrivališč in se živo mi je v spominu, ko je na Bač prihajal narodni heroj Karlo Maslo. Ni se bal fašističnih straž in pogumno je vzdrževal zvezo z nami in nam dajal dragocene podatke za nadaljnje delo.

Spominjam se, ko so okrog nas kolovratili četniki. Bradatih obrazov so v nas najprej vzbudili strah, potem pa smo pogumno nadaljevali z odgovornim delom terencev. Hrano in oblačila smo brez strahu prenašali mimo njih na gmajno, kjer smo se sestajali s partizani. Več izmed nas je moralo v zadnjih dneh vojne za nekaj dni poiskati zavetje v gozdu, ker je kljub konspiraciji marsikomu spodletelo in če se ne bi pravočasno umaknil v kraje, kamor ni prišel noben sovražnik živ, bi bilo po njem.

Se marsikaj bi povedala o našem delu med narodnoosvobodilno borbo, toda spomin počasi blede...

Po osvoboditvi je bila Angelca Sajni leta 1947 med brigadirji, ki so gradili progo Samac-Sarajevo. Ponosna se je vrnila domov z udarniško značko in se znova lotila svojega poklica.

Vse svoje sile je posvetila ustanavljanju in pravilnemu usmerjanju dela kmetijskih zadrug. Kot poslovodkinja je delala v KZ Koritnica, Hrušica, Knežak, potem pa se je zaposlila pri podjetju Zadrugnik v Ilirski Bistrici. Povsod je skrbela z vzgojo mladih zadrugnikov in za gospodarsko ureditev zadrugnih organizacij.

Danes pa najde živahna Angelca Sajni, čeprav vodi dve mlečni restavraciji, še dovolj časa, da je aktivna delavka političnih in družbenih organizacij. Ze 15 let je članica ZK in sedaj članica sekretariata ZK v podjetju. Ko pa sem jo povprašal kot aktivno članico ženskega društva, kaj meni o njegovem delu, mi je med drugim dejala:

»Me žene dobivamo znatno pomoč od skupnosti in skušamo to pomoč kar najbolj izkoristiti. Vendar pa

imamo še vedno težave, ker nam ni uspelo ustanoviti več gospodinskih servisov in nuditi več pomoči društvu prijateljev mladine. Vendar pa bo z dobro voljo, ki nam je ne manjka, možno premostiti tudi te probleme in v večji meri pritegniti žene v družbeno upravljanje.«

S. V.

ANGELCA SAJNI, poslovodkinja mlečnih restavracij v Ilirski Bistrici

kaj bi kuhala?

MAKARONOV NARASTEK S SKUTO

40 dkg makaronov, 40 dkg skute, 2 jajci, 1/1 mleka, 5 dkg margarine, sol, masčoba in drobtinice za kozice.

Makarone skuhamo v slani vodi. Kuhane ocedimo, jih preplaknemo z mrzlo vodo in dobro ocedimo. Posebej umešamo margarine, rumenjaka, pretačeno skuto. Osolimo in prilijemo mleka po potrebi. K temu dodamo makarone in trd sneg iz beljakov. Zmes denemo v kozico, jensko ali drugo posodo, odporno proti vročini. Namažemo jo prej z masčobo in potresemo z drobtinicami. Pečemo v srednje vroči pečici 20 minut.

ENOLONČNICA Z MESOM

1/2 kg rumene kolerabe, 1/2 kg gladke repe, 1 kg krompirja, 1/2 kg svinjskih parkeljcev ali svinjskega flama, 5 dkg masti, 1 čebula, 1 žlica moke, sol, poper, 1 dl paradižnikove meze, zelen peteršilj. Kolerabo, repo in krompir olupimo, operemo in zrežemo na kocke ali na liste in skuhamo z na kocke nasekanimi parkeljci ali s narezanim mesom. Med kuhanjem primešamo posebej na masti prepraženo in razkuhanu čebulo in moko, osolimo in popoprano. Ko vse skupaj dobro prevre, dodamo paradižnik in sesekljan zelen peteršilj.

v vsako Primorsko hišo

ZAPISKI IN SKICE IZ NOVINARSKÉ BELEŽNICE

Brez komentarja

S ŠOPKOM V ROKI

Nekdo je napisal pesem o otroku, ki je prišel na svet s šopkom rož v roki. In reš je navada, da rojstvo otroka pozdravimo rože. Tudi takrat, ko jih ne pošlje oče, in tudi takrat, ko očeta ni. Vrgli so jo iz šole, ker je pričakovala otroka. Burna konferenca in ostra obsodba. Sklicevali so se na zakon in pohujšanje. Nikogar ni bilo, ki bi ji v prijazni obliki povedal, da je pač nerodno, če sedi v šolski klopi z znaki nosečnosti na sebi. Nikogar, da bi ji položil roko na ramo in jo potolažil, da bo že našla pozneje način, kako končati ta zadnji šolski razred.

»Sramota za hišo in družino,« so govorili doma. »Izgini,« je rekel ravnatelj na šoli. — »Ne prikaži se nikoli več doma,« je zagrozil oče.

Bilo ji je osemnajst let in imela je nekoga rada. Z majhnim kovčkom in trudnim korakom človeka, ki mu ni mar življenja, se je znašla v majhnem mestu ob obali.

V tem majhnem mestu je bil delovni kolektiv, ki ni rekel »izgini«. Sprejeli so jo medse in zanjo so se zavzele žene. Kmalu bo potrkala na vrata porodnišnice. In ko se bo rodil otrok, ne bo imel sicer v roki šopka, toda dobil bo rože. Tako so sklenile žene delovnega kolektiva v majhnem mestu.

O DVEH DEČKIH IN ENI OBLEKI

Med številnimi obehalniki konfekcijske prodajalne, polne nenavadnega duha, sta se znašla dva dečka in mlada učiteljica. »Eno obleko za tale dva fanta, prosim.«

»Mislite dve obleki?« — »Ne, eno obleko.« Izbirali so, upoštevali okus in želje malih potrošnikov. Iz prodajalne sta prišla vsak s svojim zavojem v roki. Eden je imel hlače, drugi suknjič.

Mlada učiteljica je bila prvo leto na svojem službenem mestu v majhni kraški vasi. Hodila je učiti na gospodinski čaj v sosednjo vas. Najprej je odklonila plačilo, potem so ji rekli, da so sredstva zagotovljena na občini. Izbrala je dva rejenca, ki ju starši že dolgo niso obiskali. Skupaj so odšli na občino in v konfekcijsko trgovino.

»Tovarišica, pomagaj vam bom urediti vrt.« — »Tovarišica, nosil vam bom vsak dan zvezke.«

To je pripovedka o dveh dečkih in eni obleki.

Razgibano tekmovanje med aktivni mladih združnikov

Kakor smo že poročali, so se v enoletno akcijo pionirjev in mladih združnikov vključili tudi najmlajši člani naših kmetijskih združenj. Svoje programe izpolnjujejo dokaj dosledno, le z občinskimi mladinskimi vodstvi ter aktivni LM na vasi se niso povezali dovolj tesno. Naše okrajno mladinsko vodstvo je mlade tekmovalce že opozorilo na to pomanjkljivost, zato verjamemo, da bodo izpopolnili tudi to vrzel.

Sicer pa si oglejmo delo in nalogo AMZ vsaj v grobem...

...v Hruševju imajo velike težave zaradi oddaljenosti članov aktiva od svojega torišča dela — zadrage in doslej niso izpolnili še nobene točke programa. Za zimsko obdobje so sicer imeli v programu gospodinjstvi in strojni tečaj, vendar ju prav zaradi omenjenih težav niso uspeli izvesti. Prav tako jim ni uspelo ustanoviti še enega aktiva na področju bivše KZ Hrenovica...

...v Štanjelu pa so dokaj uspešnejši in kar 80 odstotkov članov AMZ obiskuje KGS. Medtem so izvedli tudi gospodinjstvi tečaj, strojni tečaj pa bodo vključili v program KGS. Razen tega člani marljivo obdelujejo šolski vrt in uspešno širijo tisk, v zimskih mesecih pa so izdelali 15 krmilnih hišic...

...v Prestranku se je za strojno-traktorski tečaj prijavilo kar 20 mladincev, vendar je LT — Postojni odpovedala sodelovanje. Bolje je s krojnim tečajem, ki ga obiskuje okrog 25 deklet. Aktiv uspešno sodeluje tudi z zadrugo, s katero je sklenil kooperacijo nižje stopnje. V obdelavo so dobili 1 ha zemljišča, zadruga pa jih je naročila na strokovno literaturo. Pripravljajo tudi poučno ekskurzijo na kurjo farmo v Neverkah...

...v Knežaku niso uspeli s predavanji iz kmetijstva, zato so sklenili podkrepiti izvajanje predavateljev s filmi. V aktiv uspešno uvajajo tudi šport, šah in iščejo primeren prostor za ureditev knjižnice. Razen tega vzorno negujejo večji nasad višenj...

...v Dutovljah bodo s sodelovanjem Ljudske tehnike iz Sežane organizirali strojno-trak-

torski tečaj, mladi združniki pa bodo pomagali svoji zadrugi pri košnji. Tečaj iz gospodinjstva bodo organizirali skupno z AMZ v Štanjelu. Vodstvu aktiva povzročajo precej preglavic nekateri starši, ki s svojim zaostalim naziranjem odtegujejo svoje otroke od skupnega dela in plemenitega tekmovanja...

...v Marezigah sodelujejo člani aktivna na predavanjih o upravljanju v kmetijstvu, obdelujejo lastno njivo, pravkar pa se pripravljajo na izvedbo gospodinjstvskega tečaja...

...v Il. Bistrici imajo predavanja iz kmetijskega strojništva. Članice AMZ se udeležujejo tudi gospodinjstvskega in krojnega

tečaja, ki ga imajo žene. Aktiv pričakuje v bodoče več pomoči od ObLO...

...in v Bertokih so člani AMZ zastavili vse sile, da bo druga uspešno izpolnila letni plan. Mladinci in mladinke so uspešno sodelovali na mladinski oddaji RTV Ljubljana, pred nedavnim pa so zaključili tudi strojni tečaj. Uspešno sodelujejo tudi s pionirsko zadrugo v šoli Božiči in pripravljajo več skupnih akcij.

Naj pripomnimo, da se je več članov aktivov mladih združnikov prijavilo za letošnje mladinsko akcijo na avtomobilski cesti, zato upravičeno računajo na njihovo sodelovanje tudi v naslednjih izmenah.

V znamenju meseca mladosti

Na tolminskem učiteljsku se živahno pripravljajo na praznovanje meseca mladosti. V tem mesecu bodo priredili več športnih srečanj s tolminskim garnizonom in s srednjimi šolami na Goriškem. Razen tega nameravajo prirediti tudi več kulturno-prosvetnih prireditev in literarno-glasbenih večerov s sodelovanjem drugih šol.

V počastitev praznika dela in meseca mladosti bo izdala mladina na tolminskem učiteljsku 3. številko ciklostiranega »Našega lista«. Tolminski učiteljski se bodo s tem časopisom udeležili nagradnega natečaja za najboljšo izdajo internega mladinskega lista, ki ga je bil razpisal OK LMS Nova Gorica.

Nedolgo tega so obiskali primorski študentje ljubljanske Univerze tolminske učiteljske in se z njimi pomerili v odbojki, košarki, nogometu, namiznem tenisu in šahu. V vseh športnih panogah so bili študentje boljši, le v namiznem tenisu so jih učiteljski močno prekosili.

Organizirali so tudi skupni literarno-glasbeni večer, na katerem so sodelovali ženski pevski zbor, solisti in nekateri že znani mlajši slovenski literati, razen njih pa tudi literati nekaterih srednjih šol v goriškem okraju.

Minuli teden so imeli komunisti tolminskega učiteljska redno letno konferenco, na kateri so se pomenili o vprašanih, ki zadevajo šolo in organizacijo. Izvolili so tudi nov sekretariat osnovne organizacije. Na tolminskem učiteljsku je sedaj okrog 30 mladink in mladincev, največ iz 4. in 5. letnika, ki bodo v kratkem sprejeti v ZK.

Istega dne je 3. letnik priredil v Dijaškem domu Vukov večer za gojence dijaškega doma in za zunanje dijake. Prireditev je lepo uspela.

Poravnalni sveti v občini Koper

Na območju kopske občine so ustanovili doslej 13 poravnalnih svetov. Prve so izvolili na zborih volivcev v jeseni lanskega leta. Poravnalni sveti poslušajo pri krajevnih uradih in lahko pri njih državljani zaprosijo za pravno pomoč ali za posredovanje spora na miren način. Zaradi obsežnega območja so na področju krajevnega urada Škofije ustanovili dva takšna sveta. Eden je v Škofljah, drugi pa v Hrvatinih.

V mestu Koper in njegovi najbližji okolici so ustanovili štiri poravnalne svete, za vsako stanovanjsko skupnost posebnega. Njihov skupni sedež je pri Sekretariatu stanovanjske skupnosti.

Poravnalni sveti so že pokazali svojo družbeno vlogo. V času od januarja do konca marca 1960 so reševali 58 spornih zadev in jih, razen 11, tudi uspešno poravnali. Visok odstotek poravnanih vprašanj nam je zagotovilo, da so sveti dobro poslovali in da si bodo pridobili pri državljanih vedno večje zaupanje.

Naloge poravnalnih svetov so vsak dan večje. Državljeni so namreč dolžni, da se v spornih zadevah, kjer vrednost spora ne presega vrednosti 50.000 din, obrnejo najprej na poravnalni svet, to je v vseh zadevah motenja po-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14									15			
16					17				18			
	19			20		21			22			
24		25			26		27		28			29
30	31			32		33			34		35	36
37		38	39		40			41		42		43
44				45			46		47		48	
50						51			52			
53					54							

Vodoravno: 1. angleški inženir, ki je izdelal prvo parno lokomotivo (George, 1781—1849), 10. gozdna zver, 14. francoski romantični pesnik (Alphonse, poema »Jocelyne«), 15. stran neba, 16. najmanjši delež materije, 17. rimski pozdrav, 18. indijsko modro barvilo, 19. špansko žensko ime, 21. Madžar, 23. ime pesnika Mickiewicza, 25. koralni otok, 27. radioaktivna prvina, 29. kazalni zaimek, 30. začetnik nemškega materialističnega filozofa, kritika Hegla in idealizma (1804—1872), 32. angleška filmska igralca (Deborah), 34. del telesa, 37. eno od imen izumitelja Edisona, 40. čebelji samec, 42. nočne ptice, 44. bikoborec, 46. slovensko ime za tempus, 48. glavno mesto Peruja, 50. pristanišče na zahodni obali japonskega otoka Hokaido, 51. razstrelivo, 53. potem, 54. nekdanja angleška kolonija v Zahodni Africi (sedaj Gana).

Navpično: 1. strast, poželenje, 2. francoski filmski komik (film »Moj stric«), 3. rimska Ljubljana, 4. razum, 5. angleška okrajšava za uro (hour), 6. grška črka, 7. ravén, gladina, 8. opera Rimskega Korsakova, 9. tuj dvoglasnik, 10. znanost, 11. znameniti rimski pesnik Avgustove dobe, 12. poslanec, sel, 13. sol kromove kisline, 15. kemični znak za kositer, 18. Perzija, 20. tekočina, 22. kemični znak za erbij, 24. največji idealistični filozof stare Grčije, 26. dvanajst mesecev, 28. del obraza, 31. ladjevje, 33. enaka soglasnika, 35. precej velika ptica, 36. sporočilo, naznanilo, 38. del telesa, 39. tovarna barvil v Celju, 41. možev ali ženin oče, 43. možko ime, 45. kemični znak za rutenij, 47. znano belgijsko letovišče, 49. ime filmske zvezde Gardner, 51. španski spolnik, 52. kratice za »Ljudski odbor«.

Ne spreminjajmo zakoreninjenih imen

Povsod na Slovenskem in drugod po svetu se imenujejo doline po rekah, le tam kjer rek ni, ali v izjemnih primerih, se imenujejo po krajih ali čem drugem. Takimamo tudi na Primorskem. Tako Idrijsko, Vipavsko in druge doline. Samo v naši Slovenski Istri smo začeli v zadnjem času samovoljno spreminjati to načelo, in tako slišimo in beremo čedalje pogosteje o Vanganelški dolini, Dolini bobrov in Sečovljski dolini.

Vanganel je neznatna vasica v dolini, po kateri teče rečica Bavnica, italijansko Cornalunga. Ta dolina je torej dolina Badaševice, to se pravi Badaševiška dolina. Imenovati Rižansko dolino Dolino bobrov, je še večji nesmisel. V tej dolini je sicer farma južnoameriških nutrij, ki so le v daljnem sorodstvu s pravimi bobri, po dolini pa ti »bobri« ne živijo. Zato naj ostane ta lepi

košček naše Istre Rižanska dolina!

In končno Sečovljska dolina? Kdo si je izmislil to nesmiselno ime, ko leže tudi same Sečovlje v Dragonjski dolini, imenovani od nekdanj po reki Dragonji. Zato naj lepo ostane Dragonjska dolina! R

Problemi gostinstva in turistična sezona

Smo pred novo turistično sezono in v naših območjih krajih so že prvi tujci gostje, vendar je še vrsta vprašanj, katere bi morali rešiti. Taka vprašanja obstajajo tudi v gostinstvu, in tu nemara še bolj kakor na drugih področjih. Naj se za začetek dotaknemo samo vprašanja alkoholnih in brezalkoholnih pijač. Občina je nedavno sprostila cene odprtemu vinu v restavracijah hotelov »Triglava«, »Galeb« in »Turist«, in prav bi bilo, če bi jih sprostila tudi v manjših obratih. Brez koristi in celo škodljiva pa bi bila tako sprostitev, če bi jo gostišča izkoristila samo za podražitev. Namen sprostitev je namreč v tem, da bodo podjetja nabavila in točila v e e v s t odprtih vin, ne samo dosedanje »črna« in »belo«, in v zli čne e kvalitete različno ocenila, kakor je to v navadi povsod drugod po Sloveniji in po svetu. Potrebna bo zato stroga kontrola ne samo s strani občine, marveč tudi gostov. Prav tako bi pa bilo tudi potrebno pametno regulirati cene piva, ki je zlasti v sezoni na naši obali najdražje v republiki. Mimo tega bi morali točiti odprto pivo tudi v času predsezona in v posezoni.

Posebno in ne najbolj častno poglavje so še posebej brezalkoholne pijače. Če že prodajamo umetno napravljene oranžade, limonade, malinovec itd., potem naj bo na njih oznaka e n o, da so sintetični zvarki, ne naravnih produkti, in temu primerno naj bo tudi cena nizka. Poleg njih pa morajo prodajati gostinska podjetja, zlasti še kavarne in resta-

vracije, tudi pristne pijače, seveda po primerno višji ceni. Isto bi moralo veljati za razne doma zvarjene žgane pijače pod imenom slivovka, konjak, rum, vermut itd. Te bi smeli točiti samo na izrecno naročilo gostov, sicer pa originalne, pristne e pijače. Na vsak način bi morali maksimirati tudi cene za nekatere standardizirane pijače, kot je n. pr. koka. Naravnost nerazumljivo je, da jo prodajajo pri nas v sezoni tudi do 300 in več dinarjev liter, dražje kot najkvalitetnejše odprto vino.

Pomanjkljivi so tudi naši jedilni listi. Navadno vsebujejo enake jedi v sezoni kot smo jih bili vajeni v zim. To velja posebno za mesne jedi. Nikdar, ali le prav redkokdaj je mogoče zaslediti kako specialiteto, in celo rib ni vselej na razpolago. Ze leta se borimo za kulturno in ekspeditivno postrežbo, zaželenega pa še vedno nismo dosegli v polni meri. MIMO tega se mora brezpogojno in enkrat za vselej nehati razlikovanje med domačimi in tujimi gosti. Denar obojij je enakovreden. Realizacija planov pa bi mogla biti marsikje tudi za 20 ali 30 % večja, če zlasti pri pijačah, če bi se izboljšala ekspeditivnost postrežbe. Zdi se, da niti narajevanje po učinku še ni popolnoma doseglo zastavljenega cilja.

Nadaljnje kočljivo vprašanje so sanitarije. Sanitarna inšpekcija je stavila že lepo vrsto predlogov in naročil, rezultati pa so večinoma le malenkostni. Zaradi tega bi bilo potrebno zahtevati od gostinskih uprav,

sesti, ureditve meje, plačevanja preživnine, sporov zaradi očetovstva, sporov zaradi razveze zakona in poskusa sprave, kakor tudi v vseh zadevah zasebnih tožb zaradi žaljenja časti in lahkih telesnih poškodb. Po zakonu o stanovanjskih skupnostih pa so dolžni poravnalni sveti reševati tudi vse spore, ki izvirajo iz stanovanjske pogodbe, iz podstanovanjskega razmerja, iz sostanovanjskega razmerja, iz razmerja med drugimi v zvezi z uporabo stanovanja, iz razmerja med servisom ali ustanovo stanovanjske skupnosti in hišnimi sveti ali državljani.

Na dlani je, da so naloge poravnalnih svetov obsežne in pomembne in ob tem se pojavlja vprašanje, ali je dosedanja mreža poravnalnih svetov dovolj izpopolnjena in, ali ne bi kazalo dopolniti njihovo število vsaj v okolici Kopra, ki je preobsežna, kakor tudi na območju tistega krajevnega urada, ki je teritorialno nreobširen. Tako bi porav-

v vsako primorsko hišo

nalni sveti ne bili preveč odmaknjeni državljanom in tudi sami ne bi bili pri svojem delu preveč obremenjeni.

Pavel Grom

Te dni je praznoval 50-letnico rojstva Adolf Sinigoi iz Pirana. Rojen je bil v Dornbergu (okraj Gorica). Tov. Sinigoja premogni poznajo že iz pred vojne, bil je vseskozi nacionalno zaveden in delaven človek. Večkrat je bil od italijanske oblasti tudi preganjan.

Ze leta 1941 je bil aktivist OF, delal je na terenu, dokler ga niso Italijani odpeljali v delavski bataljon. Po kapitulaciji Italije je prostovoljno vstopil v NOV in bil do konca vojne. Leta 1944 je bil sprejet v ZKJ. Po vojni je opravljal razne politične in upravne dolžnosti pri OLO Gorica in KZ Dornberg. Tudi v Piranu ga dobro poznajo, saj je bil več časa tajnik prosvetnega društva, predsednik šolskega odbora, strelske družine itd.

Je član predsedstva in blagajnik občinskega sindikalnega sveta in aktiven član tudi v drugih organizacijah.

Tov. Sinigoju čestitamo k jubileju in mu ključemo še na mnoga leta!

P/1 »BIHAC« je 15. aprila priplula v Ploče, kjer naklada tovor
M/1 »BLED« je 16. aprila priplula v Piran
M/1 »BOHINJ« je 22. aprila odplula iz New Yorka za Koper
M/1 »BOVEC« je na poti v New York, kamor prispe 25. aprila
P/1 »DUBROVNIK« je 16. aprila odplula iz Ploče s tovorom za Kontinent
M/1 »GORANKA« je v Splitu, kjer naklada tovor za Casablanca; odrine 25. aprila
M/1 »GORENJSKA« je na popravilu v piranski ladjedelnici
P/1 »LJUBLJANA« je 21. aprila odplula iz Splita za Zdanov
M/1 »MARTIN KRPAN« je na poti za Reko, kamor prispe 23. aprila
M/1 »PIRAN« je 19. aprila priplula v Nagovo (Japonska)
P/1 »POHORJE« je 15. aprila priplula v Bahio Blanco, kjer natovarja
P/1 »ROG« je 16. aprila priplula v East London, kjer raztovarja
M/1 »RIBOVLEJE« je na poti za ZDA in prispe v Baltimore 30. aprila
M/1 »ZELENGORA« je na poti v Avonmouth in bo 8. maja v Adenu R.

SLOVENSKI JADRAN

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradak. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Canarjeva 1, telefon 170. Posamezna izdov 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev all 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in ključej v tiskarni CZP »Primorski tisk«

Komisija za razpis direktorjev gospodarskih organizacij pri Občinskem ljudskem odboru Koper

RAZPISUJE

mesto direktorja podjetja »AUTOCOMMERCE« Koper

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje: fakultetna izobrazba z dvoletno prakso ali popolna srednješolska izobrazba z desetletno prakso na vodilnih mestih in znanje vsaj enega tujega jezika.

Kolkovane prošnje z življenjepisom in navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite v 15 dneh od dneva objave na naslov: Občinski ljudski odbor Koper.

SAMO DO 5. MAJA

JE ŠE ČAS, DA SE VČLANITE V PREŠERNOVO DRUŽBO!
ZA 600 DINARJEV

ČLANARINE BOSTE KONEC LETA PREJELI
7 KNJIG, BARVNO REPRODUKCIJO

SLIKE RIHARDA JAKOPIČA ALI GOJMIRA KOSA, KI BO PRIMERNA ZA OKVIR, POLEG TEGA PA BOSTE ŠE UDELEŽENI PRI VELIKEM NAGRADNEM ŽREBANJU, V KATEREM BO IZŽREBANIH

ZA MILIJON DINARJEV DARIL!

POHITITE Z VPISOM! TEH UGODNOSTI BODO NAMREČ DELEŽNI SAMO TISTI, KI SE VČLANIJO DO 5. MAJA

RAZPIS ŠTIPENDIJ

Na podlagi 25. člena Temeljnega zakona o štipendijah razpisuje Komisija za štipendije pri Občinskem ljudskem odboru Postojna naslednje štipendije:

- 2 za študij na dvoletni Administrativni šoli v Ljubljani
- 2 za študij na Višji šoli za socialne delavce v Ljubljani;
- 2 za študij na Pravni fakulteti;
- 1 za študij na Ekonomski fakulteti
- 2 za študij na Višji upravni šoli v Ljubljani
- 3 za študij na srednjih ekonomskih šolah
- 1 za študij na Farmaceutski fakulteti

Prosilci naj do 15. maja 1960 vložijo kolkovano prošnjo (250.— din državne takse ter za vsako prilogo 30.— din državne takse) in predložijo:

1. potrdilo o vpisu v šolo,
2. izjavo o gmotnem stanju (obrazec za OD),
3. mnenje mladinske organizacije ali organizacije SZDL.

Upravni odbor Avtoturističnega podjetja »S L A V N I K« Koper razpisuje delovno mesto za:

1. VODJO PROMETNEGA SEKTORJA:

— fakultetna izobrazba z najmanj 5-letno prakso v prometno-komercialni stroki ali srednja prometna šola z 10-letno prakso v prometu — komercialni stroki. Obvladati mora vsaj en tuj jezik.

2. VODJO TURISTIČNEGA SEKTORJA:

— fakultetna izobrazba z najmanj 5-letno prakso v stroki ali popolna srednja šola z najmanj 10-letno prakso v tej stroki.

Obvladati mora aktivno dva tuja jezika (nemščina, angleščina).

Osebnih dohodki po tarifnem pravilniku podjetja.

Prijave sprejema tajništvo podjetja v Kopru do vključno 30. aprila 1960.

UPRAVNI ODBOR HOTELA »TURIST« ANKARAN

razpisuje

naslednja delovna mesta:

1. VODJO PROGRAMA (ARANZER PRIREDITEV) z večletno prakso (sezonski)
2. FINANČNEGA KNJIGOVODJO s srednjim strok. izobrazbo (stalni)
3. POMOŽNEGA FINANČNEGA KNJIGOVODJO s srednjo strokovno izobrazbo (stalni)
4. ZURNALISTA s srednjo strokovno izobrazbo (stalni)
5. POMOŽNEGA ZURNALISTA s srednjo strokovno izobrazbo (stalni)
6. SEFA KUHINJE — visokokvalificiranega (sezonski)
7. SEFA RESTAVRACIJE — visokokvalificiranega (sezonski)
8. ZDRAVNIKA SPLOSNE PRAKSE (sezonski)
9. SLAŠČICARJA — visokokvalificiranega (sezonski)
10. RECEPCIONERJA — kvalificiranega (sezonski)
11. SOBARIC — polkvalificiranega (sezonske)
12. KUHARJEV — kvalificiranih (sezonskih)
13. VEČ NATAKARJEV — kvalificiranih in polkvalificiranih (sezonskih)
14. VEČJE STEVILO POM. KUH. OSEBJA — kvalificiranih in polkvalificiranih (sezonskih)
15. 2 ČEVAPČICARJA — kvalificiranega in polkvalificiranega (sezonska)
16. 4 BLAGAJNICARKE — kvalificirane in polkvalificirane (sezonske)
17. 3 TOČAJE — kvalificirane in polkvalificirane (sezonske)
18. 3 BILJETERJE — nekvalificirane (sezonske)
19. 4 PERICE — nekvalificirane (sezonske)
20. 1 NOČNEGA ČUVAJA — nekvalificiranega (sezonski)
21. 1 NOSAČA — nekvalificiranega (sezonski)
22. 8 SNAŽILK — nekvalificiranih (sezonske)
23. 7 DELAVCEV — nekvalificiranih (sezonski)
24. VEČJE STEVILO STUDENTOV za razna dela — nekval. (sezonski)

Razpisana delovna mesta, ki so označena kot sezonska, se prično s 1. junijem oziroma s 1. julijem 1960 in trajajo do 31. avgusta oziroma do 30. septembra 1960. — Prosimo vse reflektante za razpisana delovna mesta, da se oglasijo pisмено ali osebno v tajništvo podjetja do 30. aprila 1960 zaradi sklenitve delovne pogodbe. — Podjetje želi zaposliti, glede pomanjkanja stanovanj, predvsem domače in okoliško delovno silo. Za vse ostale pa so stanovanja preskrbljena. — Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru.

Koprška barka se potaplja

Primorska zastopnika v republiški rokometni ligi sta v nedeljo spet ostala praznih rok. Koper je izgubil na domačem igrišču s Krimom 10:14 (6:3). Ajdovščina pa je katastrofalno porazil Rudar v Trbovljah 24:4, kar je hkrati najvišji poraz v celotnem tekmovalju republiške lige.

Tekma v Kopru je imela dva različna polčasa. Prve minute igre so sicer pripadale Krimu, ki je omahovanje domačih v coni spretno izkoristil in dosegel vodstvo s 3:0. Sele tedaj so se domačini zbrali in z ostro igro v obrambi preprečili gostom streljanje. Hkrati so začeli s hitrimi akcijami preko kril ter s streljanjem iz vseh položajev. Rezultat se je hitro menjal v korist Kopra, gostje pa so se povsem zmedli, tako da niso dosegli do konca polčasa niti enega zgođitka več.

Prve minute igre v drugem polčasu so spet pripadale Kopru, ki je povisal vodstvo na 7:4. Tu pa se je ustavilo. Krim je povsem prevzel pobudo v svoje roke in skozi neorganizirano in razbito cono domačinov zlahka dosegal gole. Polovica koprskih igralcev je bila tudi brez potrebne kondicije in so bili le senca tistega, kar so prikazali prvi polčas. Ko so videli, da je tekma izgubljena, so se začeli posamezniki posluževati grobotih, tako da je moral sodnik kar štiri igralce začasno izključiti. Pri gostih so bili najboljši Rupnik, Opara in Dostal, ki so dosegli po tri gole. V domačem moštvu pa se je uveljavil le Kveder, ki je dosegel pet golov.

Koper je v nedeljo prikazal igro, ki vzbujajo resno bojazn, da se moštvo ne bo oddržalo v ligi. To je nehomogena ekipa z igralci različnih sposobnosti, neenake kondicije in z različnim smislom za kombinacijsko igro. Menimo, da je to posledica nepravilnega dela z igralci. Povsem nepotrebno se nam zdi, da v moštvo nastopajo igralci, ki študirajo v Ljubljani in ki nimajo možnosti rednega obiska treningov. Druga stvar, ki bi ji moralo društvo Partizana posvetiti vso pozornost, pa je disciplina igralcev. V nedeljo so se gledalci zgražali, ko so slišali, da posamezniki na ves glas zmerjajo trenerja, češ da je zakrivil poraz. Take igralce bi moralo vodstvo društva samo izključiti iz svojih vrst. Mislimo, da je še zmeraj čas, da se razmere popravijo. Ne gre toliko za izide, kakor za dejstvo, da mora koprski Partizan zastopati moštvo skromnih športnikov, ki bodo na treninge hodili disciplinirano in se na tekmah pošteno borili. Posamezniki se morajo odvaditi nekostnih atraktivnih fint, ki samo begajo igralce in se končajo po navadi s tem, da dobi nasprotnik žogo. Takih »fint« smo videli v nedeljo vse polno pri Jurci in še pri nekaterih drugih igralcih. In končno: če mo-

štvo izgubi tekmo, mora kritično pretehtati vzroke poraza in se jih v naslednjem srečanju izogniti. Ne pa kriviti sodnika, trenerja in kdo ve še koga. Po pravici povedano, Koper je v nedeljo še poceni odnesel kožo. Gostje so namreč štirikrat zadeli stavito iz najugodnejših pozicij!

O drugem primorskem predstavniku tudi ne moremo nič pohvalnega reči. Za tako visok poraz v Trbovljah ni opravičila. V kolikor jim primanjkuje tehnično znanje, bi lahko pokazali vsaj malo več borbenosti!

Odrad	12	11	0	1	274:182	22
Rudar	12	9	0	3	222:151	18
Mladost	12	8	1	3	230:190	17
Branik	13	7	2	4	228:114	16
Krim	12	7	1	4	182:181	15
Slovan	12	5	2	5	199:213	12
Sloboda	13	3	2	8	175:204	8
Kovinar	12	2	2	8	165:215	6
Koper	12	0	4	8	146:196	4
Ajdovščina	12	1	2	9	163:247	4

DOPISNA ŠOLA

V LJUBLJANI

razpisuje

vpis za borce, aktiviste, družbeno-politične delavce in otroke padlih borcev

v oddelke Z REDNIM poukom pri Gozdarski srednji šoli v Postojni in ekonomskih srednjih šolah v Celju, Kopru, Kranju, Ljubljani in Mariboru.

Šolanje traja 2 leti. Pogoji za vpis je dokončana osnovna ali njej ustrežna šola. Kandidati z nedokonzano osnovno šolo se lahko vpišejo pogojno. Pogojno vpisani bodo postali redni slušatelji po uspešno opravljenih izpitih čez I. letnik.

Navodila in prijave za vpis lahko osebno dvignete ali pa pišete zanje na Dopisno šolo, Ljubljana. Izpolnjene prijave s prilogi (izpisek iz matične knjige, overjen prepis zadnjega šolskega spričevala) in s priporočilom občinskega ali okrajnega odbora ZB oziroma občinskega ali okrajnega komiteja ZK pošljite najkasneje do 10. junija 1960 Dopisni šoli, Ljubljana, Likozarjeva ul. 3, telefon 30-043.

Upravni odbor preskrbovalnega podjetja

»SNEŽNIK« — ILIRSKA BISTRICA

razpisuje

MESTO RAČUNOVODJE

Pogoji: srednja strokovna izobrazba s petletno prakso v računovodstvu ali nižja strokovna izobrazba z desetletno prakso, od tega 5 let na vodilnem delovnem mestu — Prošnje z opisom dosedanjega službovanja dostaviti upravnemu odboru v 8 dneh po objavi razpisa

Barba Vane pravi...

Povabim vas tokrat vse skupaj na krožni izlet po okraju. Pa ne po cestah, ker jih komaj popravljajo in niso še povsod v redu, pa tudi ne z avtobusom, ker nisi nikjer več gotov, če se bo lahko ustavil, ko pa postajališča niso v redu. Ponekde so krepko pljunili v roke in bodo — če že niso — postajališča kmalu uredili, drugod pa spet čakajo, da jim ga bodo drugi in zato seveda rajši pešačijo do bolj oddaljenih, urejenih postajališč.

No, tako ali drugače, zdaj pa na pot! Najprej pogledamo v Ilirsko Bistrico! Nič posebno novega — razen tistega izrednega tekmovalja v balincanju ob otvoritvi balinišča v buffetu Sport. V hudem navalu samozavesti in precejšenjavanja svojih spretnosti, moči in sposobnosti je tovarič Poslevočeči Tainta zaigral nekaj tisočakov, česar so bili najbolj veseli številni gledalci, ki so razen uživanja pri napeti igri pomagali krepko uživati tudi pivo in vino na račun balincarskega mojstra Skaze.

Pravil sem že, da so slabe ceste posebno po naših središčih, da pa jih zdaj hitijo popravljati. To naj zapišem posebno v tolažbo tistim Postojščanom, ki so mi poslali protestno pismo proti razdrtim cestam ne samo okoli Razdrtega, marveč tudi po sami postojnski metropoli. Nič pa ne morem pomagati gojencem v dija-

škem domu, če jih peki slučajno pogostijo s kislim kruhom — so pač prašiči veseli nepričakovane obroke močnate jedi...

Tudi ne morem prav nič pomagati tistim prenatanim meščanom, ki jih bode v nos, da se nekateri someščani ne morejo odvaditi javnega stranišča, oziroma navaditi, da tistega Clochemerla ni več na starem mestu, pa zdaj stresajo svoje filtrate še vedno tam okoli in celo po parku. Tudi ne morem pomagati tistim revežem, ki se morajo spotikati čez kupe smeti in podobne nesnage po dvorišču one same in edine postojnske telovadnice, ki jo razen petih šol uporablja še trintideset drugih kolektivov. Svetujem le, da telovadnico prestavite na primernejši prostor nekam pod smreke, smeti pa naj potem kar ostanejo na starem mestu... Spet pa moram povedati, da nikar ne mislite na tisti smrekov gozdiček ob dijaškem domu, ker je tamkaj prav takšna ropotarnica in skladišče vseh mogočih odpadkov.

»Pohvalil« sem že bil svoje čase gostinko Sonjo v Sežani, zdaj pa moram še njeno postojnsko imenjakinjo pri »Lovcu«, ki je božda tako odrezava in se kljub klicanju malo zmeni za svoje goste, če se ji tako zdi. Še sreča, da imajo v tistem lokalni še eno gostinsko moč, ki pa je pravo nasprotje svoje kolegice in gre le

Mali oglasi

Tovariša-ico, ki se je naročil pri našem podjetju na inozemske vije »Revue« in »Neu illustrierte« prosimo, da se zgleda v našem časopisnem oddelku, Koper, Cankarjeva 1 (poleg pošte).

OB PRIHODU V TRST ne pozabite obiskati dobro znano trgovino **CASA DELL'IMPERMEABILE V ULICI S. NICOLÒ 22.** V njej dobite največjo izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, dežnik plaščev, vse vrste vetrnih jopičev, bund, dežnikov itd. po najnižjih cenah. Zagotavljamo, da boste zadovoljni z nakupom v naši trgovini. Kdor dostavi odrezek tega oglasa, dobi poseben popust.

Ko pridete v Trst, napravite zanimiv sprehod od avtobusne postaje po ulici Carducci in Gheda do ulice Cellini št. 2. Ne bo vam žal, kajti tam je znana manufakturna trgovina »MAGAZZINI ALLA STAZIONE« z bogato izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, po zmernih cenah in za vsak okus. Vaša pot bo poplačana, ako obiščete »MAGAZZINI ALLA STAZIONE«, ulica Cellini 2, nekaj korakov od glavne postaje. Kdor pride s propustnico, ima poseben popust!

TA MESEC UVOŽENI nov model znamke »NSU« 50 ccm, dve prestavi tako prodam prvemu ponudniku za 20.000 din ceneje od osnovne vrednosti. Mimica, Portorož 95.

Upravni odbor Vzgojnega zavoda »Elvire Vatovec« v Portorožu razpisuje delovno mesto učitelje gospodinjstva s 5-letno prakso v domovih. Nastop službe po dogovoru.

Preko SAP TURIST BIRO

prirejajo **SINDIKATI PROSVETNO — ZNANSTVENIH in ZDRAVSTVENIH delavcev**

10-dnevno ekskurzijo z vlakom in avtobusom

V CARIGRAD IN SOFIJO

Cena aranžmaja brez potnega lista 31.700 dinarjev

Prijave sprejemamo do 30. aprila 1960

POPRAVEK

Pri objavljeni zahvali za pok. Jožeta Štruklja dne 14. IV. 1960 se mora pravilno glasiti: Predmeja in ne Predjama ter Mira namesto Mina.

njej zahvala, da se pri gostu zabriše neugodni vtis verzirane Sonje z dubrovniško prakso. Morda pa je pri »Lovcu« le začasno nekako ne prijajo postojnske mere in zrak? Kdor bi to uganel, bi vsekakor tudi vedel urediti njeno razpoloženje do gostov...

Nazaj grede so me povabili v Sajeve v Lozi. Praviijo, da se je tamkaj posebno obnesel pregovor, da je le v skupnosti moč. To so dokazovali ljudje in živina, ko so morali reševati zablodelo Olympio, ki je kar prek njih in po hudih strminah šla vasovat k Selesovim. Vaščani so me napili, naj preskrbim vozniku avtomobilsko karto, da bo po slej po legalnih potih vozil v vas k lepim dekličem, ne pa kar preko travnikov in livad, ki so le za pašo živine in za pridelovanje krmne namenjeni, ne pa za sprehajanje z Recordkami...

Mimogrede bi se še na Kozini ustavili, da bi pobarali može iz Timava, kaj mislijo s kamionom, ki ga imajo razstavljenega ob glavni cesti v Hrpeljah — ko kor ga že niso medtem spravili nekam na pravo mesto in po streho, kjer ga ne bo uničevalo slabo in dobro vreme.

Na srcu imam sicer še nekaj zadev — glažarja iz Izole, pa neko svojevrstno prodajalko masti in drugih podobnih dobrot iz Kopra, pa poslovne zadeve KO Štanjel in še kaj — toda to pride drugič na vrsto. Do tedaj pa vsi prav lepo pozdravljeni!

Vaš Vane

PRED USTANOVNIM OBČNIM ZBOROM ZDRUŽENIH ZVEZ V KOPRU

Enotna telesnovzgojna organizacija

Telesno vzgojo v koprskem okraju bo odslej vodila enotna telesnovzgojna organizacija — Okrajna zveza za telesno vzgojo. Tako so sklenili delegati okrajne zveze Partizan in okrajne športne zveze na skupnem sestanku pretekli teden. Pred ustanovnim občnim zborom sta predlog o združitvi ločeno izglasovali obe okrajni zvezi.

Enotno telesnovzgojno organizacijo bo vodil 33-članski upravni odbor. Specifične probleme telesne vzgoje v telesnovzgoj. društvi »Partizan« bo reševal odbor za telesnovzgojna društva Partizan, specifične probleme športa pa odbor za šport in sicer pod vodstvom upravnega oziroma izvršilnega odbora Zveze. Nadalje bodo delovale komisije za propagando, za finančno-materialno poslovanje, za kadre in za zdravstvo ter devet komisij za posamezne športne panoge (odbojka, rokomet, košarka, atletika, plavanje, nogomet, namizni tenis, veslanje in balneacije).

Predlog o združitvi obeh organizacij je obrazložil v imenu delovnega predsedstva dr. Svetozar Polič. Naglasil je, da združitev ni prišla nepričakovano, saj obe organizaciji sodelujeta že vrsto let. Praksa je pokazala, da smo v koprskem okraju izvedli vrsto uspešnih tekmovanj in nastopov prav zaradi sodelovanja in medsebojne pomoči obeh organizacij. Ze lani so ustanovili v Kopru koordinacijski odbor obeh okrajnih zvez in skupne komisije, stvar pa je tako dozorela, da ni bilo nobenih razlogov več tudi za formalno združitve.

Tudi sama razprava je pokazala, da so stališča dovolj izenačena in da s te strani ni zadržkov. Delegati so poudarili, da se bodo z združitvijo obeh okrajnih športnih organizacij na široko odprla vrata za vnašanje še pestrejših oblik dela v društvi Partizan, hkrati pa za vnašanje elementov splošne telesne vzgoje v športna društva. Okrajna zveza bo preko svojih komisij in odborov v tesnem stiku s terenom, vendar bo prepuščala občini iniciativno za iskanje oblik, ki najbolj ustrezajo konkretnim razmeram. To velja zlasti za ustanavljanje občinskih zvez za telesno vzgojo, ki ne smejo biti formalna ustanova, ampak odraz zrelih pogojev na terenu. Delegati so naglasili, da bo cilj enotne zveze še dosledneje urediti in izboljšati prvega kongresa telesne kulture, to je vzgajati zdravega, fizično odpornega in discipliniranega državljan, ki bo kos zahtevnim nalogam v izgradnji socializma.

Prav zato bo vsa pomoč okrajne zveze usmerjena na osnovne celice, to je na društva. Le-tem bo potrebno pomagati, da si pridobijo dovolj prednjakov in vadiateljev, brez katerih si ne moremo zamisliti načrtnega dela in uspehov. Seveda pa pričakujejo tudi večjo aktivnost terenskih organizacij.

Na ustanovnem občnem zboru so tudi naglasili, da se bo okrajna zveza odločno borila proti vsem negativnim pojavom v družtvih, zlasti kar zadeva profesionalizem, nedisciplino, klubštvo in podobno.

ZADNJI LETNI OBRAČUN OBEH OKRAJNIM ZVEZ

Pred ustanovnim občnim zborom sta se obe okrajni zvezi sestali na zadnjih ločenih občnih zbora.

Okrajna zveza Partizan je podala bogat obračun lanskega dela. Ustanovili so tri nova društva: Tomos, Boršt in Miljski hribi. Skupaj šteje zdaj okrajna zveza 28 društev z okrog 3800 člani. Povprečno pride 1 društvo na 4 tisoč prebivalcev. Na najboljšem je sežanska občina, kjer je na vsakih 2600 prebivalcev eno društvo, na najslabšem pa je ilirskobistriška občina, kjer pride na eno društvo 14 tisoč prebivalcev. Nekatera društva so skoraj povsem neaktivna (Dvori nad Izolo, Lovek pri Sežani, Pivka in Raven pri Piranu). Le-tim bo morala enotna okrajna organizacija posvetiti vso pozornost, razen tega pa razmisliti o ustanavljanju novih športnih društev ali športnih aktivov v ilirskobistriški občini.

Pripadniki društev Partizan so lani segli vrsto uspehov. Tako so na primer članice koprškega Partizana osvojile prvo mesto v rokometu na zveznem zletu Partizana, postojnski pionirji pa so bili prvi v postavljaniju šotorov. Vrsto uspehov so imeli košarkarji, saj ima okraj kar tri predstavnike v drugi republiški ligi. Uspehe so imeli tudi odbojkarji, rokometarji in igralci namiznega tenisa, medtem ko z razvojem atletike ne moremo biti še zadovoljni, čeprav smo imeli lani nekaj uspešnih prirediteljev (Jadranski tek). Ena važnih prihodnjih nalog bo organizirati več društvenih nastopov ter poskrbeti za sistematično vzgojo orodnih telovadnikov.

V razpravi so naglasili, da se vrhunska tekmovanja ne bi smela odvijati na škodo množičnosti. Marsikje gre za ligaško moštvo ves denar, manjših lokalnih nastopov in tekmovanj pa se morajo zaradi tega odpovedati. Prav bi tudi bilo, da bi društva bolj načrtno upravljala z zaupanimi sredstvi. Vsekakor ne bi smelo

zmanjkati sredstev za tako važne prireditve kot je na primer Pohod ob žici okupirane Ljubljane. Čeprav je v okraju 26 društev, smo bili lani zastopani na tej prireditvi le z osmimi ekipami.

V razpravi je bilo nadalje precej govora o pomanjkanju objektov. Zelo pereč položaj je v Postojni in v Kopru, ki nimata primernih telovadnic. Prav tako primanjkuje plavalnih objektov in sploh objektov za vodne športe. V zvezi s tem so delegati naglasili, da bi morali o perečih problemih telesne vzgoje pogosteje razpravljati občinski ljudski odbori. Tako pa imamo primere (Piran, Koper) ko v zadnjih štiri letih skoraj ni bilo govora o telesni vzgoji na sejah ObLO. Seveda bi moral tudi OLO pogosteje govoriti o teh vprašanjih. Pri tem so delegati omenili, da bi moral biti OLO tudi pobudnik za posamezne akcije, ki naj pripomorejo

IZVRŠILNI ODBOR OKRAJNE ZVEZE ZA TELESNO VZGOJO ZA OKRAJ KOPER

Predsednik:

Dr. Svetozar Polič,

Podpredsednika:

Bojan Bunc in Črtomir Kolenec,

Tajnik: Miloš Strgar,

Člani: Jože Božič, Milutin Vesel, Rado Ostroška, dr. Polde Hladnik, Zora Ličen, Boris Jurca, Boro Borovič, Janez Kramar in Ivan Vehar.

k reševanju najbolj perečih problemov. Predvsem seveda, kar zadeva zbiranja in usmerjanja sredstev.

V razpravi so delegati omenili tudi tečaj za prednjake in vadiatelje. Delegat iz Miljskih hribov je pripomnil, da bi morali skrbneje organizirati obveščanje in tudi čas tečajev ni vedno najprimernejši. Vsekakor bo naloga nove enotne organizacije, da se temu problemu posveti. Predvsem bi morali biti tečajji v takem letnem času, ko mladina ni zasedena z drugimi opravili.

VEČ ŠPORTA MED DELAVSTVO IN SOLSKO MLADINO!

Na zadnjem sestanku okrajne športne zveze pa so največ govorili o razširitvi športa med delavstvom ter med solsko mladino. Lani so v tem pogledu dosegli nekaj lepših uspehov. Tako so uvedli stalna sindikalna tekmovanja po liga sistemu, ki so za daljšo dobo zainteresirala kolektive za šport in telesno vzgojo. Vsekakor

je ta oblika primernejša kakor turnirji, ki trajajo le po nekaj dni. Morda ne bi bilo napačno, če bi te lige še razširili, tako da bi lahko kolektivi nastopali z več ekipami. Ko so govorili o razširitvi športa med delavstvom, so omenili precejšnjo vrzel glede vključevanja ženske delavske mladine. V Izoli je na primer zelo majhen odstotek delavk med aktivnimi športniki. Vsekakor bo morala nova organizacija posvetiti Izoli, Sežani in nekaterim drugim krajem, kjer je ženska delovna sila v večini, še posebno pozornost. Morda bi poskusili s predavanji o pomenu športa ter s slikovitimi barvnimi filmi in ustno propagando. Morda bi ponekod poskusili tudi z ženskimi sindikalnimi ligami. Čeprav na splošno primanjkuje objektov, bi lahko nekatere športe brez posebnih stroškov razširili med žensko mladino (na primer odbojko).

Kakor na vseh sestankih športnih organizacij, je bilo tudi tokrat mnogo govora o vodnih športih. Čeprav je to draga stvar in si brez primernih objektov ne moremo zamisliti večjega razmaha, pa v mejah možnosti, ki jih imamo, vendarle nismo napravili vsega. Tako je še vedno precej možnosti za vključevanje mladine v modelarske krožke, v plavalne klube, v veslaške klube in v jadranje, saj ni nujno, da bi začetnik moral takoj vaditi na prvovrstnem tekmovalnem objektu. Društva bi morala bolj razvijati poštvovalnost pri članstvu, saj bi lahko nekatere stvari uredili s prostovoljnimi delom. Gre za to, da bi nekako prebrudili kritično dobo, ko še ni dovolj sredstev za izgradnjo modernega plavalnega bazena in za druge objekte, ki nam bodo omogočili hitrejši razvoj.

ZE ČETRTIČ OKRAJNA PRIRE-DITEV PREDVOJAŠKE VZGOJE

Uspelo tekmovanje v orientacijskem krosu

Na območju hrpeljske občine je bilo v nedeljo IV. okrajno prvenstvo obveznikov predvojaške vzgoje v orientacijskem patrolnem teku čez drn in strn. To tekmovanje je tudi letos organiziral oddelek za narodno obrambo pri okrajnem ljudskem odboru in se ga je udeležilo 13 petčlanskih ekip. Sodelovali pa so tudi radioamaterji LT iz Kopra, ki so vzpostavili zvezo med kontrolnimi točkami, streliščem, startom in ciljem na vrhu Slavnika.

V skupini delavske, kmečke in vajske mladine je bil zmagovalec odred Ilirske Bistrice, ki je osvojil 96 od 100 možnih točk, drugi so bili Hrpeljčani z 89 točkami in tretji pripadniki predvojaške vzgoje iz Kopra z 82 točkami.

V skupini pripadnikov predvojaške vzgoje srednjih in strokovnih šol pa je bila prva gimnazija iz Postojne s 97 točkami, druga je bila ekipa slovenske gimnazije iz Kopra z 89 točkami in tretji dijaki Industrijske kovinarske šole iz Kopra z 88 točkami.

Tekmovalna proga je merila 10,4 kilometra. Najboljši čas dneva je doseglo moštvo postojnske gimnazije s časom 1 ura 22 minut 50 sekund. Tekmovalci so dosegli zelo lepe uspehe tudi v streljanju z vojaško puško, čeprav jih je ovirala močna burja.

Tekmovanju je prisostvoval član sekretariata Izvršnega sveta za narodno obrambo LRS in republiški inšpektor za predvojaško vzgojo Avgust Kikelj, medtem ko je okrajni referent za predvojaško in izvenarmadno vzgojo Viljem Tomšič razdelil v imenu organizatorja zmagovalnim ekipam pokale in praktična darila.

V. T.

REPUBLIŠKA NOGOMETNA LIGA

Po pričakovanju - brez točk

V šestnajstem kolu republiškega nogometnega prvenstva je Izola izgubila v Mariboru z Mariborom 0:5, Nova Gorica pa je klonila trboveljskemu Rudarju z 1:3. Poraz primorskih enajstoric smo predvidevali, saj ni bilo nobene praktične možnosti za zmago na tujih igriščih proti vodilnim enajstoricam.

Izola se je prvi polčas razmeroma dobro branila, kar kaže tudi izid 1:0 v korist domačinov. V drugem polčasu pa so domačini spretno poiskali vrzeli v obrambi gostov in s štirimi lepimi goli prepričljivo zmagali. Igralci Izole so skušali pomanjkljivo tehnično znanje nadoknaditi s preostro igro, tako da je moral sodnik dvajset minut pred koncem izključiti Cerneta.

Nova Gorica se je nekoliko uspešneje upirala Rudarju, toda

le v prvem polčasu. V drugem delu igre so bili domačini precej boljše in so goste le zaradi skrajne poštvovalnosti odšli z igrišča s častnim porazom.

Prihodno nedeljo bo vsekakor najbolj zanimivo srečanje v Novi Gorici, kjer bo nastopil Maribor. Morebitna zmaga nad renomiranim nasprotnikom bi Novi Go-

lici povsem zagotovila obstanek v slovenski ligi. Odločilnega pomena bo tudi srečanje Izole z Ilirijo. Domačini morajo zmagati, kajti poraz bi jih dokončno obsodil na izpad. Izola se je znašla še v nekoliko težjem položaju, ker je Ilirija v nedeljo premagala Krim.

NEAKTIVNOST ZAVIRA DELO DRUŠTEV

V ponedeljek zvečer so se zbrali na rednem letnem občnem zboru člani koprškega šahovskega društva. V razpravi je bilo največ govora o neaktivnosti Okrajne šahovske zveze, ki že dve leti praktično sploh ne obstaja. Koprsko društvo (in seveda tudi druga društva v okraju) imajo zaradi tega velike težave, ker ni nikogar, ki bi skrbel za povezavo z republiško zvezo, za udeležbo na izvenokrajnih tekmovanjih, za strokovni napredek članstva, za redni dotok sredstev in še za vrsto drugih stvari. Zanimivo je, da delno opravlja funkcijo okrajne šahovske zveze koprsko društvo, kar je najbrž edini primer v naši šahovski praksi. Koprsko društvo namreč pošilja namesto okrajne zveze vabila in okrožnice drugim društvom, da bi za silo ohranili stike s šahovskim življenjem republike.

Iz poročil je bilo razvidno, da je koprsko šahovsko društvo brez dvoma med najaktivnejšimi v občini in verjetno tudi v okraju. Od lanskega občnega zbora do letošnjega so organizirali nad 30 dvobojev, turnirjev, simultank in brzoturnirjev. Med največje uspehe je treba prišteti dvoboj z ljubljanskim šahovskim klubom, ki se je zaključil s tesno zmago gostov 47 in pol : 33 in pol. Koprski šahisti so odigrali tudi dvoboj s Trstom (4:4), udeležili so se brzoturnirskega prvenstva slovenskih mest in šahovskega festivala na Bledu. Koprski šahisti so tudi primer, kako je mogoče s skromnimi finančnimi sredstvi mnogo napraviti, saj so za vseh trideset prirediteljev porabili le okrog 20 tisoč dinarjev.

Ko so govorili o prihodnjem delu, so predvsem naglasili, da mora dobiti društvo lastne prostore. Le tako je možno organizirati redne igralne dneve ter začeti in nadaljevati tečaje za mladino in žene. Pri tem računajo na primerno podporo pristojnih forumov.

Lj. O.

PRIMORSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Tabor se bliža vrhu lestvice

V štirinajstem kolu primorskega nogometnega prvenstva so dosegli naslednje izide: Tabor—Tomas 3:0, Branik—Postojna 2:1, Tolmin—Anhovo 1:1, Primorje—Rudar 0:1 in Sidro—Adria 3:0 p. f. Ilirska Bistrica je počivala.

Glavno srečanje tega kola je bilo v Sežani, kjer sta se pomerili trenutno najmočnejši enajstoric koprškega okraja. Na igrišču se je kljub vetrovnemu vremenu zbralo nad 500 gledalcev, ki so bili nad igro domačega moštva navdušeni.

Največje presenečenje je pripravljal v tem kolu idrijski Rudar, ki je premagal Ajdovce na njihovem terenu. Res je sicer, da so imeli domačini več od igre, toda pred vrati so bili tako neiznadljivi, da niso zaslužili zmage. Igralce obeh moštev pa je tudi precej ovirala močna burja.

Upajmo, da pomeni ta zmaga konec krize, v kateri je že nekaj mesecev idrijski Rudar. V prejšnji številki smo napisali, da bo verjetno izstopil iz primorske lige. To bi se tudi zgodilo, če ne bi občina v zadnjem trenutku sprejela sklep in jim dovolila uporabo zasilnega igrišča, dokler ne bodo dogradili stadiona. Rudarja čaka v nedeljo huda preizkušnja, saj bo moral v srečanju s Tolminom na domačem igrišču dokazati, da njegova zmaga v Ajdovščini ni bila slučajna.

Za veliko presenečenje so poskrbeli tudi anhovski cementarji. Najbrž se bo le malokateremu moštvo posrečilo odščitniti točko jesenskemu prvaku na njegovem terenu!

Postojna je začela v resno krizo. Pri tem ne mislimo le na tri zapovrstne poraze, marveč tudi na slabo igro Postojnčanov. V nedeljo je bil Branik v precejšnji premoči in je Postojna lahko zado-

voljna, da je izgubila le s tesno razliko.

Sidro je prišlo do točk brez borbe. Adria se je sicer brzojavno opravičila, da ima težave zaradi prevoza, menimo pa, da tekmovalna komisija tega razloga ne bo mogla upoštevati.

Ob koncu naj omenimo, da je tekmovalna komisija razveljavila tekmo Adria—Tomas (2:2) in jo verificirala z izidom 3:0 p. f. v korist Tomosa. Adria je namreč v srečanju proti Tomosu nastopila z nepravilno registriranim igralcem.

Lestvica:

Tolmin	13	8	3	2	40:18	19
Tabor	14	8	2	4	38:27	18
Branik	14	7	3	4	36:16	17
Tomas	13	7	2	4	26:16	16
Primorje	14	6	4	4	27:26	16
Sidro	13	6	3	4	27:14	15
Postojna	13	6	2	5	26:20	14
Rudar	12	5	1	6	34:32	11
Adria	13	3	2	8	22:47	8
Anhovo	14	1	4	9	14:39	6
I. Bistrica	13	2	2	9	11:46	6

V prihodnjem kolu se bodo pomerili: Tomos—Branik, Postojna—Sidro, Adria—Primorje, Rudar—Tolmin in Anhovo—Ilirska Bistrica. Tabor bo prost.

Lep začetek koprskih košarkarjev

V prvem kolu druge republiške košarkarske lige so Koprčani gostovali na Jesenicah in dosegli neodločen rezultat 20:20 (11:8 za Jesenice). Druga dva zastopnika primorskega okraja sta se pomerila v medsebojnem srečanju v Ilirski Bistrici. Domačini so premagali Postojno s 54:43 (20:23).

Tekma na Jesenicah je bila za obe moštvi zelo zahtevna. Hladno in deževno vreme ter težka in splozka zoga so bolj ustrezali fizično močnejšim domačinom, ki so si priborili rahlo premoč na igrišču. Koprčane je reševalo tehnično znanje, predvsem pa dobra taktika, čeprav so bili od celonočnega potovanja močno utrujeni. Od vsega začeta so igrali z dvema centroma ter se posluževali strelov na koš od daleč. Domačini so precej grešili pri zaustavljanju hitrih

koprskih napadalec ter točko pravzaprav izgubili zaradi osebnih napak. Do zadnjih minut so namreč vodili s tremi koši razlike, ko so Koprčani po vrsti realizirali tri osebne napake in izenačili. V moštvo Koprčanov je bil najboljši Zerjal, ki je dosegel sedem košev.

Zmaga Ilirske Bistrice z dvanajstimi koši razlike je pravzaprav veliko presenečenje. Sicer smo računali, da bo Postojna padla v krizo zaradi odhoda nekaterih najboljših igralcev, toda kljub vsemu smo pričakovali, da ji novinec v republiškem prvenstvu ne bo kos. Toda zmagi domačinov ni kaj oporekati, saj je prišla kot posledica boljše igre in boljše kondicije v drugem polčasu. Pri domačinih se je zlasti odlikoval Gri, ki je dosegel 15 košev.

Idrijska »kamšt«

Tehnična posebnost idrijskega rudnika je stara črpalka — »kamšt«, ki pa je hkrati tudi muzejski primerek svetovne vrednosti, saj je to edina črpalka takšne vrste na svetu. S to črpalko so črpali vodo iz globine 300 metrov. Poganjala jo je voda na podoben način, kakor poganja voda mlina. Glavni del je veliko leseno kolo, ki meri v premeru 16 metrov in je vgrajeno v posebno postopje; pol kolesa je v stavbi, polovica pa v tleh.

Začetki te vodne naprave segajo v 16. stoletje. Valvazor pripoveduje o 4 takšnih napravah, ki jih je bil videl v Idriji. Skozi stoletja je doživljala »kamšt« razne izboljšave, posebno pa so jo modernizirali v času francoske okupacije v letih od 1809 do 1812, in se je zato oprijelo ime »Napoleonova črpalka«. V obratovanju je bila do leta 1848. Čeravno so minila stoletja, je »kamšt« ta-

ko dobro ohranjena, da bi, po besedah nekega rudniškega inženirja, še vedno lahko obratovala.

»Kamšt« ždi sedaj zaklenjena v svoji hiši pod žičnico in bržčas premišljuje o davnih in naporih dne. Okrog nje se je spletlo že ničkoliko govoric; nekateri so celo vedeli povedati, da jo je hotel odkupiti Britanski tehnični muzej. To je bila le pobožna želja, vendar je res, da je to edinstven tehniški spomenik, ki je eden najstarejših pri nas.

SE O IDRISKIH »ŠPICAH«

Dne 8. aprila t. l. smo objavili na tej strani članek »Idrijske »špice«. V zadnjem odstavku je stalo, da lahko dobra in izurjena čipkarica zasluži na mesec tudi 25.000 din, res pa je, da je povprečni zaslužek čipkarice na uro 25 din.

GOREČA KOST

Nedolgo tega so našli v kosu premoga v Postojni zgoznelo živalsko kost. Takšne najdbe so sila redke. Strokovnjaki iz Ljubljanske univerze menijo, da bi utegnili živeti žival, katere kost so našli v premogu, pred več kot 40 milijoni let.

GAMA ŽARKI NA ŽELEZNICI

Japonski inženirji so konstruirali signalno napravo, s katero praktično uvajajo radioaktivne izotope v železniški promet. Pod lokomotivo je instalirana snov, ki žarči gama žarke, medtem ko so med tračnicami na določenih mestih, na primer nekaj sto metrov pred cestnim prelazom, postavljeni miniaturni detektorji radioaktivnih žarkov. Ko pride lokomotiva z radioizotopom preko takšnega detektorja, leti deluje kakor foto-celica; radiacija izzove v njemu električni impulz, ki avtomatsko premakne signalno napravo, spusti zapornico in jo, ko je že preko ceste, spet dvigne in podobno.

SONČNA URA OGREVA VODO

Nedaleč od Phönixa v Arizoni so zgradili pred nedavnim največjo sončno uro na svetu. Dolga je približno 20 metrov in visoka 15 metrov. Vendar pa ta naprava ne kaže samo ure, marveč je hkrati tudi sončna peč. Vgrajeno ima napravo, ki lovi sončne žarke, s katerimi ogrevajo vodo v bazenu, ki je v neposredni bližini te nenavadne ure.

— Ne boj se, dragica! Če zena ne bo, bom že našli kakega prostovoljca!

— Oprostite, če moram prekiniti, toda vse se mi zdi, da je Janez postal lačen...

DNEVNA PREHRANA NA ČLOVEKA 60 DIN

Koliko bi stala hrana normalnega odraslega človeka, če bi se hranil samo s tistim, kar je njegovemu organizmu potrebno za normalno življenje? Odgovor na to vprašanje so prepustili elektronskemu kalkulatorju. Elektronski možgani so izbrali primerno množino beljakovin, ogljikovih hidratov, mineralnih soli in vitaminov. Najcenejši in najbolj kvaliteten jedilnik naj bi se sestajal iz slanine, govejih jeter, pomarančnega soka in projne kaše. Ko pa so učenjaki na osnovi teh podatkov napravili kosilo, so bili nemalo razočarani; ne samo, da ga oni niso mogli jesti, marveč ga niso povohali niti laboratorijski psi. Elektronski možgani so namreč prezrli čutilo okusa.

BREZ ZAKOVICE

V Kopenhagenu na Danskem so zgradili te dni plinski rezervoar, katerega konstrukcija nima niti ene zakovice. Vsi deli so med seboj zavarjeni. Premer rezervoarja je 15 m in je moč v njem shraniti 1.500 kubičnih metrov plina. To je prvi takšen rezervoar v Evropi.

20 km POD ZEMLJO

Sovjetski tisk objavlja zanimivo novico, da v Sibiriji končujejo priprave za največje geološko podjetje v našem stoletju. Ekipa sovjetskih geologov bo s posebnimi vrtninami pripravami začela vrtati v globino 20 kilometrov zemeljske skorje. Kakor je znano, niso najgloblje vrtnice v Zemeljski skorji globlje od 7 kilometrov.

IZ KAPLJICE KOVINE — 3 km ŽICE

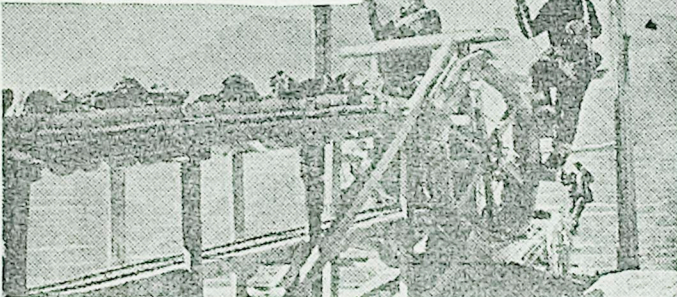
Miniature elektronske naprave zahtevajo številne tuljave, ki so navite s tanko izolirano žico. Tehnologi si zato močno prizadevajo, da bi izdelali kar se da tanke kovinske žice in jih potem izolirali s primerno izolacijo. Na tem področju so dosegli v SZ velike uspehe. S strojem LGS 10-A lahko izdelujejo žice, ki so dvajsetkrat tanjše od človeškega lasu. V premeru meri takšna žica le dve tisočinki milimetra; iz kapljice tekočega bakra lahko napravi stroj 3 km dolgo žico.

Deklica na gornji sliki je Claire Gordon iz Londona. Ima vsega 19 let in gotovo ste ugahnili, da je obojatoča filmska igralka. Nastopa v filmu »Kongaa«, ki so ga pravkar začeli snemati v britanski metropoli.

Z velikim pompom so te dni ustoličili v Milanu novega generalnega državnega tožilca pri pokrajinskem apelacijskem sodišču, kamor je bil premeščen iz Benetk, kjer se je prispil v isti funkciji. Seveda časopisi pri opisovanju njegovega »svetlega« življenjepisa niso pozabili navesti, da je bil razmeroma še mladi Paolo Trombi deležen vojaških kolajnz že v I. svetovni vojni in pozneje pri osvajanju Libije in drugih Mussolinijevih akcijah.

S podobnimi primitivnimi napravami, kot jo kaže slika, je sto milijonov Kitajcev zdaj zaposlenih v ogromni akciji za melioracijo in izboljšanje zemljišč v deželi. Gornja slika je bila posneta v dolini reke Tao. Naprave so izumili kmetje sami, ko iščejo izhod in osvoboditev od srednjeveškega načina dela

Japonci so mojstri za množične manifestacije in prireditve. Na gornji sliki je videti samo del mladih violinistov izmed dveh tisočev, kolikor jih je te dni hkrati nastopilo v velikanski avli tokijske narodne gimnazije na javni produkciji. Mali umetniki so stari od 6 do 17 let. Izvajali so dela Schumana, Bacha in nekaj priredb modernih melodij. Spremljal jih je en sam pianist. Vsi nastopajoči so člani »Japonske organizacije talentov«.

Uspavanka valov

Nedolgo tega so v Nemčiji konstruirali in preizkusili raketo, s katero je moč umiriti razburkano morje. Raketa je majhna in ima prav tako majhen domet — do 300 metrov. Raketa je napolnjena s posebnim gostim oljem in ko nad morskopovršino eksplodira, se olje razlije po nemirni gladini. Ze majhen sloj olja zadostuje, da se valovi zmanjšajo ali umire. Dva litra olja sta dovolj, da se morje umiri na površini, ki je velika skoraj 10.000 kvadratnih metrov. To orozje bodo uporabljali predvsem pri reševanju potnikov in posadk ladij, ki so nasedle. Prav tako bo pa koristila tudi ladjam, da bodo lahko umirile morje okrog sebe vsaj tedaj, ko bi bilo treba spuščati v morje rešilne čolne.

ELEKTRONSKA GARAŽA

V Baslu v Švici je začela delati prva povsem avtomatizirana garaža na svetu. Garaža ima prostora za 400 avtomobilov in jo upravlja le en sam človek, ki daje »žetone« za parkiranje in jih meče v avtomat. Vsa ostala dela pa opravljajo elektronski možgani, ki upravljajo velikansko dvigalo in tekoči trak, ki razmešča avtomobile v njihove lože v tej večnadstropni garaži.

V ENI SEKUNDI 45 DNI DOLGA PREDSTAVA

Sovjetski znanstvenik Grebenikov je konstruiral filmsko kamero, s katero je moč v eni sekundi napraviti 100 milijonov posnetkov. Film, ki ga posnamejo s to kamero v eni sami sekundi, bi vrtil običajni kinoprojektor z normalno hitrostjo en mesec in pol.

R. L. STEVENSON

Nenavaden primer

10

Osmega januarja je Utterson še z nekaterimi prijatelji večerjal pri dr. Jekyllu. Tudi Lanyon je bil med povabljenici. Gostiteljev pogled je prehajal od enega do drugega kakor nekoč, ko v njihovem prijateljstvu ni bilo še nobene pege. 12. in 14. januarja pa so bila doktorjeva vrata za advokata zaprta.

— Doktor vas ne more sprejeti, — je rekel Pool. — Nikogar ne sprejema.

Advokat je potrkal na zdravnikova vrata tudi petnajstega januarja, pa ga je moral Pool spet odsloviti. Ker se je v zadnjih dveh mesecih navadil na to, da obiskuje prijatelja skoraj vsak dan mu je bil povratek v osamljenost mučen. Peto noč je povabil na večerjo Guesta, šesto pa je obiskal dr. Lanyona.

Tu ga vsaj odslovili niso. Vendar ga je nemalo presunilo, ko je opazil spremembo na zdravnikovem telesu. Zdelo se je, kot da samo še čaka, kdaj mu odbije zadnja ura. Nekdaj rdeča lica so bila brez krvi; njegovo telo je bilo mlahavo; pleša se mu je povečala in se je stal skoraj vidno. Vendar advokata niso presunili toliko znaki telesnega propadanja, kolikor izraz njegovih oči; zdelo se je, kot da odsevajo globoko zakoreninjen strah. Težko je bilo verjeti, da bi zdravnika prevzel strah pred smrtjo, vendar si advokat ni mogel kaj, da ne bi pomislil: »Lanyon je zdravnik in dobro ve, da so mu dnevi šteti, pa ni sposoben, da bi prenesel to spoznanje.« Ko mu je Utterson rekel, da je bržkone bolan, je rekel Lanyon z odločnim glasom, da ni le bolan, marveč na smrt obsojen.

— Doživel sem takšen pretres, — je rekel, — da ga

ne bom mogel preživeti. Čez nekaj tednov me boste pokopali. Življenje je bilo prijetno, ljubil sem ga. Da, gospod, v glavnem sem ga ljubil. Včasih se mi zdi, da je lepša smrt, kakor pa da bi vedeli vse.

— Jekyll je bolan, — je dejal advokat. — Si ga videl?

Po teh besedah se je Lanyonov obraz spačil. Dvignil je svojo drhtečo roko:

— Dr. Jekylla ne maram več niti videti niti nočem o njem ničesar več slišati, — je rekel s povišanim glasom. — Svoje odnose sem s tem človekom popolnoma prekinil, zato te prosim, da v moji prisotnosti ne omenjaš njegovega imena. Za mene je mrtev.

— Ah... — je vzdihnil Utterson po daljšem premo-ru. — Lahko tu kaj pomagam? Saj smo vendar stari prijatelji, Lanyon. Preveč smo stari, da bi mogli sklepati nova prijateljstva.

— Tu ni mogoče ničesar več storiti, — je odvrnil Lanyon. — Če pa že hočeš, vprašaj njega.

— Saj me noče niti sprejeti, — je odvrnil advokat.

— To me ne čudi, — je dejal Lanyon. — Nekega dne po moji smrti boš zvedel vso resnico. Zdaj pa ti ne morem povedati ničesar. Če pa lahko med tem časom sediš in se razgovarjaš z menoj o čem drugem, te za božji čas prosim, ostani in stori to; če pa si ne moreš kaj, da ne bi omenil njegovega imena, potem pojdi. Pojdi! Jaz bi tega ne prenesel!

Kakor hitro je prišel advokat domov, je sedel za mizo in napisal Jekyllu pismo. Potožil mu je, zakaj ga noče več sprejeti in ga prosil, naj mu razloži vzroke, zakaj je prekinil s Lanyonom odnose. Naslednjega dne je dobil obširen odgovor. Na nekaterih mestih je bilo pismo patetično, na nekaterih pa čudno zamotano in skrivnostno. Za preprič z Lanyonom ni bilo zdravila.

— Ne krivim najinega starega prijatelja, — je pisal Jekyll, — vendar soglašam z njegovim mnenjem, da se ne smeja več srečati. Odslej nameravam živeti v popolni samotji. Ne dvomi o prijateljskih čustvih, ki jih gojim do tebe, vendar naj te ne iznenadi, če bodo vrata

moje hiše večkrat zaprta celo tebi. Moraš me pustiti v miru, da grem po svoji mračni poti in da vsoto tesnobo prenašam sam. Sam sem si kriv svoje kazni, vendar ti o tem ne morem govoriti. Če sem največji med grešniki, vedi tudi, da sem med njimi tudi največji mučenik. Nikdar si nisem mogel misliti, da je na svetu mogoče tudi takšno trpljenje in takšna groza. Če mi hočeš olajšati usodo, lahko napraviš, dragi Utterson, samo eno, in to je: da spoštujes moj molk.

Utterson je bil prepaden. Mračni Hydov vpliv je bil odstranjen in zdravnik se je bil vrnil k svojim staram prijateljem ter znancom. Pred tednom dni je še kazal, da bo doživel vedro in častno starost, zdaj pa je ta rekoč v hipu propadlo tako prijateljstvo kakor spokojnost duše in ves smisel njegovega življenja. Takšna velika in iznenadna sprememba je kazala na neuravnovešenost in blaznost. Vendar, če sodimo po vedenju dr. Lanyona in po njegovih besedah, je tičal tu neki drugi, globlji vzrok. Čez teden dni je dr. Lanyon legel v posteljo in kmalu nato umrl. Tiste noči po pogrebu, ki ga je globoko pretresel, se je Utterson zaklenil v svojo sobo in si položil na mizo pismo, ki ga je bil napisal umrli prijatelj in zapečatil s svojim pečatom.

»OSEBNO: SAMO v roke G. J. Uttersonu. V primeru, da on prej umre, je treba pismo neprečitano uničiti!« Te besede so bile na omoči dvakrat podčrtane in advokat se je bal pogledati, kaj piše notri. »Danes sem pokopal enega prijatelja,« je pomislil, »kaj če zaradi tega pisma izgubim še drugega?« — To svojo bojazen je proglasil za nezvestobo in je prelomil pečat. Notri je bil še en omoči, ki je bil prav tako zapečaten. Na njem je pisalo: »Ne odpirati do smrti ali izginotja dr. Henryja Jekylla.« Utterson ni mogel verjeti svojim očem. Da, pisalo je »izginotje«; zdaj se tudi tod pojavlja ta skrivnostna beseda, ki stoji tudi v tistem blaznem testamentu in je bila v najtesnejši zvezi z imenom Henryja Jekylla. Vendar je v testamentu vzbujala pomisleke mračna slutnja, za katero je stal tisti Hyde in je bila napisana zaradi preveč očitnega in strahotnega namena.